

[Holger Eriksen.]

ningerne til lovforslaget, samtidig understreger, at de lønkår, som tinget dermed fastsætter, er helt uafhængige af lønningsloven for ministre.

Hidtil har man jo i nogen grad søgt at råde bod på den manglende løn til formanden ved at give ham andre hverv. Vor højtærede formand er i øjeblikket statsrevisor. Det er uheldigt af to grunde. For det første levner hvervet som formand næppe tid til at passe andre ting, i hvert fald ikke uden at arbejdsbyrden bliver uforholdsmæssig stor, og for det andet kan det ikke helt afvises, at det at have andre hverv på en eller anden måde kan skabe en afhængighedsfølelse, som burde undgås. Forslaget går derfor samtidig ud på, at man gennemfører en bestemmelse om, at formanden på samme måde som en minister afskæres fra at have andet erhverv. Jeg tilføjer, at det er hensigten at give pensionsbestemmelserne for den siddende formand tilbagevirkende kraft fra den dato, han overtog hvervet.

Jeg skal i øvrigt ikke beskæftige mig med enkelthederne, som udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget vil få lejlighed til at se nærmere på, når jeg har foreslået lovforslaget henvist hertil.

Poul Sørensen: Idet jeg i et og alt kan tilslutte mig de bemærkninger, som ordføreren for forslagsstillerne har motiveret forslaget med, skal jeg blot herved på det konservative folkepartis vegne udtale vor store tilfredshed med, at denne sag er taget op og nu står foran sin løsning.

Aage Fogh: Det er med den allerstørste glæde, jeg på mit partis vegne anbefaler det foreliggende lovforslag.

Med den ændring, der her foreslås, bliver formandspladsen i det høje ting placeret på det rette niveau, på ministerplan, og der ved tilkendegiver vi, at det at være formand i det danske folketing er den fornemste plads i det parlamentariske liv.

Vi har arbejdet for det nogle år, og jeg kan sige, at allerede i 1935 lærte jeg af fhv. statsminister Zahle, at formandspladsen efter hans skøn var den vigtigste plads, der fandtes i det parlamentariske liv.

Derfor er vi glade for at kunne anbefale det foreliggende lovforslag.

Aksel Larsen: Også jeg kan på min gruppes vegne fuldt ud anbefale det foreliggende lovforslag.

Vi er tilfreds med, at det nu er blevet fremsat. Det er jo en sag, der har været forhandlet om i en årrække, og først nu bliver de tanker, vi har gjort os i udvalget for forretningsordenen, realiseret.

Jeg behøver ikke at bruge argumenter for at anbefale lovforslaget yderligere; jeg kan slutte mig til, hvad der er sagt af de ærede foregående ordførere.

Iver Poulsen: Selv om partiet de uafhængige kun har været repræsenteret her i folketinget i godt 3 år, har vi, der repræsenterer partiet, været her længe nok til, at vi har fået en ganske klar forståelse af, hvilken betydningsfuld og central stilling formandsposten i folketinget indtager i vort parlamentariske system, og vi har fået en lige så klar forståelse af de store krav, der pålægges den, der beklæder stillingen. Ud fra den saglige begrundelse, der ligger heri, er det mit parti en glæde at medvirke til det foreliggende lovforslags gennemførelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, tinget tidligere har nedsat angående forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af 13. alm. vurdering m. v.

(Lovforslaget (nr. 119) findes i tillæg A. sp. 1473, fremsættelsen i tidenden sp. 3592).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ove Hansen: Det lovforslag, der her er genstand for første behandling, skal bl.a. ses på baggrund af den debat, der blev ført i folketinget den 23. januar i år i forbindelse med venstres og det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning, som gik ud på, at man anmodede finansministeren om at udarbejde et lovforslag, der skulle tjene dels til fiksering af grundstigningsskylden, dels til en fuldstændig ophævelse af grundstigningsskylden efter 13. almindelige vurdering.

Der blev efter drøftelserne nedsat et udvalg til nærmere undersøgelse af problemerne omkring grundstigningsskylden, og når udvalget ikke har tilendebragt arbejdet eller ladet høre fra sig, skønt der er gået temmelig lang tid, skyldes det, at der er stillet en række spørgsmål til finansministeren, spørgsmål af vidtrækkende karakter og spørgsmål, der krævede vidtgående oplysninger. Vi har nu fået besvarelsen fra finansministeren, og det er interessante oplysninger, vi har modtaget. Besvarelsen viser tydeligt, hvad der ikke kan overraske, hvilke mærkbare følger en eventuel ophævelse af grundstigningsskylden ville medføre i en del kommuner; navnlig i kommuner med en ret omfattende sommerhusbebyggelse og i forstadskommuner vil virkningerne blive meget mærkbare.

Finansministeren gav ved første behandling af oppositionens forslag udtryk for, at regeringen nøje ville undersøge problemerne i forbindelse med en fiksering af grundstigningsskylden og rette de skævheder og urimeligheder, som grundstigningsskylden desværre i visse tilfælde medfører. Men problemet kan ikke løses isoleret ved blot at se på virkningerne omkring grundstigningsskylden. Mange andre problemer må ses i sammenhæng dermed, ikke mindst hele ejendomsbeskatningen og det grundlag, den hviler på. Det er som bekendt lettere at stille forslag om ophævelse af en skat eller rettere skyld end at give anvisning på, hvorledes det provener, der bortfalder, skal kompenseres.

I den drøftelse, der har været i pressen og mand og mand imellem, siden vi behandlede spørgsmålet om grundstigningsskylden her i folketinget, har jeg på fornemmelsen, at mange, der i dag må svare grund-

stigningsskyld, er blevet klar over, at det beløb, de eventuelt kunne lettes for i grundstigningsskyld, nødvendigvis må afløses af en anden form for beskatning, en skat, der ofte vil blive betydeligt større end det beløb, som grundstigningsskylden andrager.

Det er min opfattelse, at oppositionen ynder med en vis tilfredshed at fortælle vælgerne, at mit parti vil parcelhusejerne til livs, at vi først og fremmest vil varetage lejernes interesser, og at vi derfor mere interesserer os for etagebyggeri. Det tilkommer efter min formening ikke lovgivningsmagten at foretrække endside favorisere visse boligformer. Det må overlades til bygherren at afgøre, hvilken boligform han måtte foretrække. Der er mange, der ønsker at få eget hus, det skal erkendes, og det er også en særlig hensigtsmæssig form for bolig. Der er vel næppe nogen sinde tidligere bygget så mange parcelhuse her i landet som under den nuværende regering; så vidt jeg ved er ca. 60 pct. af boligbyggeriet i dag parcelhusbyggeri. Det tyder i hvert fald ikke på, at etagebyggeriet bliver favoriseret.

De nugældende regler for ejendomsbeskatningen har også gjort det let for folk, der ønsker at få deres eget hus. I 1961 vedtoges regeringens forslag, der gik ud på, at al bygningsskyld på nyopførte ejendomme i fremtiden skal bortfalde, og i de bestående ejendomme fikseres bygningsskylden, det vil sige bygningsskylden fastlåses, således at bygningsskylden ingen sinde kan blive større, selv om bygningens værdi stiger væsentligt, tværtimod. Bygningsskylden aftrappes over en vis årrække for helt at ophøre. Det gælder ikke alene bygningsskylden på boliger, der nu er ophævet. Tilsvarende lettelse gælder også for erhvervsbyggeri, industrier m.v. Når jeg har nævnt disse forholdsvise nye bestemmelser vedrørende beskatningen af fast ejendom, er det for at tilbagevise den påstand, der med urette fremsættes om vor indstilling over for parcelhusejerne.

Under debatten om grundstigningsskylden oplyste finansministeren, at han agtede at stille forslag om, at 13. alm. vurdering, der skal finde sted pr. 1. september i år, udskydes et år til 1. september 1965, og

[Øve Hansen.]

det er det, det foreliggende lovforslag går ud på. Jeg finder, det er rimeligt og velbegrunderet, at denne udskydelse finder sted; derved bliver der tid til en nøjere og mere grundig undersøgelse af hele problemet vedrørende ejendomsbeskatningen.

Lovforslaget går imidlertid ikke alene ud på, at den almindelige vurdering udskydes, men går væsentligt videre, idet det samtidig foreslås, at ansættelserne ved årsomvurderingerne pr. 1. september 1963 og 1. september 1964 ikke lægges til grund ved beregningen af grundskyld til staten og til kommunerne, herunder amtskommunerne. Tilsvarende bestemmelser foreslås gældende for grundstigningsskyldens vedkommende. Det vil med andre ord sige, at omvurderingerne pr. 1. september 1963 og 1964 ingen indflydelse får ved beregningen af grundstigningsskylden, idet afgifterne, såvel grundskyld som grundstigningsskyld, vil blive beregnet på grundlag af tidligere vurderinger. Nyudstykkede parceller, som altså ikke tidligere har været selvstændigt vurderet, omfattes ikke af forslaget, idet man her ikke har en tidligere vurdering at kunne henvise til. Finansministeren oplyste ved fremsættelsen, at det dog var regeringens hensigt at finde en løsning, hvorved sådanne parceller ved den endelige fiksering af grundstigningsskylden stort set føres tilbage til 1960-niveauet, når det gælder den afgiftspligtige grundstigning. Jeg er glad for denne oplysning og dette tilsagn, således må jeg vel opfatte det. Det er netop ved de nye udstykninger og særlig ved ubebyggede grunde, at grundstigningsskylden kan have uheldige virkninger. Jeg hilser derfor med tilfredshed finansministerens bemærkninger.

Jeg vil i det hele taget gerne give udtryk for min tilfredshed med det resultat, den højtberedte finansminister foreløbig er kommet til. Lovforslaget betyder dels, at de urimeligheder, der kan opstå i tilknytning til grundstigningsskylden, afværges, dels at der nu levnes tid til at afvente ekspertundersøgelserne vedørende hele ejendomsbeskatningen. Jeg har forstået, at der er nedsat 3 udvalg, som for tiden undersøger

størrelsen af boligudgifterne for henholdsvis lejere og ejere af eget hus, byrdefordelingen mellem staten og kommunerne samt mulighederne for en forenkling af ejendomsbeskatningen. Det er min opfattelse, at vi gør klogt i at afvente disse undersøgelser, inden vi træffer den endelige afgørelse på disse meget betydningsfulde områder. Dersom folketinget gav tilslutning til venstres og det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning om dels en fiksering, dels en endelig ophævelse af grundstigningsskylden, tror jeg, vi gjorde noget overilet, noget forhastet, som ingen kunne være tjent med, heller ikke forslagsstillerne. Grundstigningsskylden har uheldige virkninger på visse områder, det skal villigt erkendes, men ville det så ikke være mere rimeligt, mere fornuftigt at rette disse uheldige virkninger end at ophæve hele loven og dermed tilintetgøre de øvrige betydningsfulde bestemmelser, som loven trods alt indeholder?

I den kommune, som jeg kender bedst, har der været foretaget nogle undersøgelser omfattende 5.300 etagelejligheder for at få konstateret, hvad grundstigningsskylden belaster disse lejligheder med, og jeg kan tilføje, at det drejer sig om lejligheder, der alle er opført inden for de sidste 10 år. Grundstigningsskylden andrager i gennemsnit 46 øre om året pr. etagemeter; for en 2 værelses lejlighed udgør grundstigningsskylden 27 kr. for et år, for en 3 værelses lejlighed ca. 36 kr. og for en 4 eller 5 værelses lejlighed 46 kr. om året. Det drejer sig altså om meget beskedne beløb pr. lejlighed.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen udtalte ved fremsættelsen af de konservatives og venstres forslag til folketingsbeslutning, at grundstigningsskylden virker boligfordyrende. Lad os se, hvorledes det ville gå lejerne i de 5.300 lejligheder, dersom de blev fritaget for grundstigningsskyld. Ja, de ville ganske vist blive lettet for henholdsvis 27 kr., 36 kr. og 46 kr. om året alt efter lejlighedens størrelse; men deres personlige skat til kommunen ville stige i gennemsnit med 135 kr. om året. Jeg tror, man skal være lidt varsom med at fortælle, at grundstigningsskylden virker boligfordyrende. Den kan gøre det, det skal indrømmes, men jeg tror, at i mange tilfælde vil en ophævelse

[Ove Hansen.]

af grundstigningsskylden betyde en skat-testigning, ikke alene for lejere, men også for ejere.

Når den undersøgelse, som her er omtalt, giver et for mange overraskende resultat, skyldes det, at i mange tilfælde er det skattemæssigt set to, jeg havde nær sagt vidt forskellige klienteler, der får pålignet henholdsvis personlige skatter og grundstigningsskyld. Jeg skal belyse min antagelse med nogle tal fra en undersøgelse, som er foretaget i Københavns amt i indeværende skatteår.

Den samlede grundstigningsskyld i amtet andrager ca. 20 mill. kr., det er $\frac{1}{4}$ af den samlede grundstigningsskyld i hele landet. Undersøgelsen viser, at i de 5 vurderingsdistrikter, som undersøgelsen omfatter, fordeles grundstigningsskylden sig således på de forskellige ejendomsgrupper: industriejendommene betaler 31,9 pct. af den samlede grundstigningsskyld, ubebyggede arealer samt landbrugs- og gartneriejendomme under udstykning 19,2 pct. og forretningsjendomme 11 pct.; det giver i alt 62,1 pct. Det vil sige, at af den samlede grundstigningsskyld i Københavns amt betales de 62,1 pct. af bygninger, der ikke anvendes til boliger. Ser man derimod på, hvad boligerne betaler i grundstigningsskyld, ja, så viser det sig, at ejerne af villaer og parcelhuse tilsammen betaler 9 pct. og udlejningsejendommens ejere 28,9 pct. Med andre ord, kun godt $\frac{1}{3}$ af den samlede grundstigningsskyld i Københavns amt påhviler boligerne, medens henved $\frac{2}{3}$ pålægges andre bygninger.

Dersom grundstigningsskylden blev ophevet, ville resultatet blive, at kommunerne måtte udskrive et så meget større beløb i personlig skat, som grundstigningsskylden androg, og det ville formentlig medføre det stik modsatte af det, undersøgelsen viste, idet det nu ville blive ejerne af villaer og parcelhuse og lejerne, der kom til at bære størsteparten af skatten, og hvorfor? Fordi ejerne af industriejendomme og af mange forretningsjendomme ikke betaler personlig kommuneskat. En merudskrivning af den personlige skat vedrører ikke dem; de svarer formentlig selskabsskat, og selskabsskatten er som bekendt en statskat, af hvis beløb kommunerne ganske vist får $\frac{3}{20}$;

men selskabsskatten er uafhængig af, hvor stort et beløb der udskrives i skat, idet beskatningsprocenten er fastsat i loven og altså upåvirket af udskrivningsbeløbet. Der til kommer, at det undertiden forholder sig således, at ejeren af en ejendom ikke bor i den kommune, hvor ejendommen er beliggende, og altså ikke skal svare personlig skat til den pågældende kommune. Han bliver også fritaget for denne forøgelse af de personlige skatter i kommunen på bekostning af kommunens egne beboere. Det skal indrømmes, at eksempler fra Københavns amt afviger væsentligt fra andre amter; og i mange kommuner, navnlig de mindre, har grundstigningsskylden ingen nævneværdig betydning.

Jeg kunne have lyst til at spørge det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen, om han som forslagsstiller til forslaget om ophævelse af grundstigningsskylden havde foretaget nogle undersøgelser af lignende art som dem, jeg her har nævnt, inden han stillede forslaget i sin tid, og i så fald hvilket resultat han var kommet til. Jeg tvivler ikke på, at man grundigt har overvejet forslaget, inden det blev stillet, men jeg vil gerne høre, om det ærede medlem kunne fremlægge nogle eksempler.

Lovforslaget om at udskyde den 13. alm. vurdering og fastlægge grundskylden vil bevirke, at staten unddrages et beløb i grundskyld, og det samme gælder i en del tilfælde kommunerne, idet en stigning i den samlede grundskyld ikke får indflydelse på beregningen af den kommunale grundskyld. Men kommunerne kan dog, dersom man anser det for hensigtsmæssigt, forhøje grundskyldpromillerne og derved opveje det skattetab, der ellers vil blive resultatet.

I mange kommuner har man tilendebragt eller er ved at tilendebringe budgetlægningen for det kommende regnskabsår, og derfor kan dette lovforslag, det skal indrømmes, bringe nogen forstyrrelse, og det er naturligvis beklageligt. Men jeg håber, at kommunalbestyrelserne alligevel vil erklære sig tilfredse med de midlertidige foranstaltninger, der her foreslås, indtil vi får en mere tidssvarende og endelig løsning af hele problemet om ejendomsbeskatningen.

Jeg skal med disse bemærkninger udtale, at mit parti meget gerne vil medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Axel Kristensen: Det foreliggende lovforslag indeholder en uklarhed, som jeg gerne vil bede ministeren klare straks, inden vi går til selve drøftelsen af det. Der står, at man udskyder vurderingen et år, men betyder det også, at man udskyder perioderne? Efter den formulering, det har, betyder det, at man udskyder i et år, men ikke rører ved perioderne, at man altså skal have en vurdering igen 3 år efter 1965. I loven står der jo, at man skal have en vurdering hvert 4. år efter 1956, og det er der ikke pillet ved. Jeg vil altså gerne have, at ministeren vil overveje, hvad det er, der er foreslået. Det var rart at vide.

Når man nu skal drøfte disse ting, og det hele holdes lidt svævende, så man ikke helt klart ved, hvad det er, regeringen vil gøre med hensyn til grundstigningsskylden, kan det jo være lidt interessant at se på, om regeringen og regeringspartierne ellers helhjertet går ind for det foreslåede. Her kan man se, at regeringen helt op til den 19. december ikke havde tænkt sig det, man nu har foreslået. Det er kommet, efter at venstre og de konservative har fremsat deres forslag. Man kan se, at regeringen dengang kun tænkte på at gøre noget for, at lejligheder blev ligestillet med villaer. Vi stillede jo vort forslag den 12. december, men så sent som da regeringen fremsatte det foreliggende lovforslag, havde man ikke afklaret, hvad det egentlig var, man ville. Man siger, at man påtænker at give den kommission, som arbejder med en ændring af ejendomsbeskatningen, visse direktiver. Det må være klart, at denne indstilling, at det nu skal fastfryses på et eller andet niveau, kun kan skyldes, at venstre og de konservative fremsatte deres forslag. Det fremgår også af den måde, hvorpå finansministeren talte, da vort forslag var til første behandling. Den højtærede finansminister sagde, at man var klar over, at denne lov medførte en række urimeligheder, men at de nok var knap så slemme, som folk tror; utrygheden er imidlertid blevet så stor, at man er nødt til at gøre noget ved det.

Det er altså ikke sådan rigtig med fryd og begejstring, at regeringen og regeringspartierne går til dette. De gør det simpelt hen, fordi de erkender, at vælgerne ikke

vil finde sig i, at denne lovgivning fortsætter. Det kan man læse ud af ministerens udtalelser. Så bliver det imidlertid ganske væsentligt helt entydigt at få klaret, hvad det er for direktiver, den højtærede finansminister vil give det udvalg, som skal udarbejde et lovforslag, en lovskitse eller hvad det nu skal være. Hvis man læser de forskellige udtalelser igennem, fremgår det ikke entydigt, hvad det er, man vil, og ministeren siger jo også, at han vil drøfte med os i udvalget, hvordan disse direktiver skal være. Det er meget vigtigt, når man skal bedømme disse ting, at vide, hvad det er, man taler om. Jeg har prøvet at finde ud af det og er først kommet til dette, at ministeren siger, at ved den 13. almindelige vurdering, som vi altså efter lovforslaget først skal have i 1965, skal der ikke pålignes grundstigningsskyld, men den, der findes på det tidspunkt, skal fikseres, dog i visse tilfælde med visse nedsættelser. Sådan må jeg forstå det, når jeg lægger de forskellige udtalelser sammen — de lyder nemlig ikke ens de forskellige steder, de er fremført. Jeg vil altså gå ud fra, at det er sådan, hvis den højtærede minister ikke retter mig.

Hvad er det så for eventuelle nedsættelser, man taler om? Ja, man siger, at de nye ejendomme, der er opstået ved udstykning, bliver vurderet nu, som om der ingenting var sket, og så skal de derefter nedsættes til 1960-niveauet. Jeg forstår ikke, at man vil gøre sig den ulejlighed først at vurdere dem op til det, de ville blive vurderet til efter de regler, man hidtil har brugt, og derefter nedbringe dem på 1960-niveauet. Hvis man er i stand til om et år eller halvandet, eller hvornår det nu skal ske, at ansætte dem til 1960-niveauet, hvorfor ansætter man dem så ikke med det samme, således at man ikke får et stort efterarbejde, efter at denne lov er gennemført? Vi ved, at vurderingsmyndighederne er ret stærkt optaget, og det vil være kedeligt, at grundstigningsskylden nu skal fikseres på det nuværende niveau, og at så en række ejendomme må vente måske flere år på tilbageføring til 1960-niveauet. Derfor ville det være naturligt, at man simpelt hen vurderede alle nyudstykkede ejendomme efter 1960-niveauet, som man vil ende på, og gik i

[Axel Kristensen.]

gang med at få de andre nedsat, således at det var i orden den dag, dette skal træde i kraft.

Det andet, man vil gøre, er, at man vil rette skævheder og urimeligheder. I det udvalg, der behandler venstres og de konservatives forslag om grundstigningsskyldens hele bortfald, har vi spurgt, hvad det vil sige. Det var dog væsentligt at vide det.

Den højtærede minister siger så til os, at det i væsentlig grad er de urimeligheder, der opstår ved, at en ejendom forbedres for 5.000 kr. eller mere og så skal omvurderes. Man må ikke forhøje med mere end den forbedring, der er tale om. Hvis den er på 10.000 kr., forhøjer man med 10.000 kr. Da man altså ikke må forhøje med mere, men samtidig omvurderer jorden, grunden, og måske sætter den op med 100.000 kr. eller 50.000 kr., eller hvad det nu kan være, så nedsætter man bygningsværdien, forskelsværdien, eller hvad man nu vil kalde det, og sætter jorden op, så skatten rigtig stiger. Dette anser ministeren altså for en urimelighed, og dette vil man rette; det finder vi også rimeligt, men vurderingen og ansættelsen skal antagelig ikke omfatte stigningen indtil den pågældende dato; den må også skulle ned på 1960-niveauet. Ellers er der ingen mening i det, og de nye ejendomme, som har bygget hele huse på deres grunde, skal have disse bragt ned til 1960-niveauet. Det vil altså igen sige, at alle de, der har fået deres grunde sat op på basis af forbedringer, vel også skal tilbage til 1960-niveauet. Yderligere er det således efter det forslag, ministeren har fremsat, at alle ejendomshandler med færdige ejendomme holdes udenfor; men hvis grundene bliver vurderet op, så spørger jeg: hvorfor skal den grund, der har været handlet, blive stående til den højere værdi, mens den ejendom, hvor der er foretaget forbedringer, og som er vurderet op, sættes ned? Hvorfor lader man så ikke de ejendomme, der er handlet, få samme behandling, så de også kommer ned på 1960-niveauet? Ellers vil

man se det mærkelige, at en mand har købt en grund og bygget et hus, og hans grund skal stå til 1960-niveauet, hvorimod den, der har købt en færdig ejendom, hans grund skal stå højere. Jeg kan ikke se nogen som helst rimelighed i dette. Når man så har været igennem hele denne runde, ender det altså med, at der egentlig kun er én fornuftig ting at gøre i stedet for alle disse mange indviklede omsvøb, nemlig simpelt hen at sige: vi går tilbage til vurderingen af 1960 principielt og nedsætter derefter alle dem, der på grund af handel eller forbedringer eller nybygning er kommet højere op, til det samme niveau. Så kommer man til noget ensartet og til noget, der er rimeligt og meget lettere overskueligt end det, lovforslaget skitserer, hvor det øjensynligt er det, man stiler imod, men ikke helhertet og åbenlyst går ind for; derfor bliver det noget meget indviklet og sikkert noget administrativt uhyggeligt noget. Vi vil meget gerne i udvalget drøfte med ministeren, om man ikke kunne finde andre veje end dem, ministeren her har foreslået, andre og meget enklere og derfor også meget rimeligere.

Det må også forekomme urimeligt, at lovforslagets fritagelsesbestemmelse i § 4, stk. 1, for årsomvurderinger efter bestemmelsen i § 2, stk. 2, 12), i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme om ejendomme, der er handlet, kun omfatter parcelhuse og tofamilieshuse med indtil 1.400 m² grund og ikke også udlejningsejendomme, der handles i den overgangsperiode, vi nu får på 1 eller 1½ eller 2 år, eller hvor meget det nu bliver. Hvorfor skal disse ikke være med? Hvorfor kan de ikke gå ind i den standsning, der er tale om her, og hvorfor kan erhvervsejendomme ikke også gå ind i denne standsning?

Det udvalg, den højtærede finansminister har nedsat vedrørende forenkling af ejendomsbeskatningen, har skrevet et brev, og i dette brev siger man, at der er ingen mulighed for, at en sådan nedsættelse vil kunne tages af ejeren, den må komme lejerne til

[Azel Kristensen.]

gode. Udvalget siger endvidere, at det ville være urimeligt, hvis man tog disse udlejningsejendomme med og lod erhvervslivet alene tilbage; der vil i så fald være en række vanskeligheder med de ejendomme, der er blandede ejendomme. Derfor tror jeg, at ministeren skal skære igennem og acceptere, at det er det hele, der skal behandles på denne måde.

Jeg har et eksempel fra disse dage. En ung mand skal købe en grund til automobilværksted; den ligger i overgangen mellem industriareal og boligareal. Han skal bygge en bolig, men da det overvejende er erhverv, der er tale om, skal han for denne boligs areal betale de højere skatter og grundstigningsskyld til helt urimelige beløb. Nu er det jo netop hensigten at komme bort fra disse vilkårligheder og tilfældigheder, og jeg vil derfor gerne meget indtrængende henstille til ministeren at overveje disse spørgsmål og få det lavet således, at vi virkelig bliver færdige med al den forskelsbehandling, der har været.

Der blev, da vi fremsatte vort forslag, fremført en række indvendinger imod det, og en af dem nævnte det ærede medlem hr. Ove Hansen nu, det drejede sig om provenutabet ved dette. Jeg tror slet ikke de tal, det ærede medlem fremførte, er rigtige. Forholdet er det, så vidt jeg kan skønne, at han undlod at tage noget som helst hensyn til, at vort forslag går ud på at fastfryse stillingen, praktisk talt som ministeren gør det; der kan være små forskelligheder i småting det første år; derefter foreslog vi, at grundstigningsskylden skulle bortfalde, således at der ikke skal betales grundstigningsskyld efter 1. april 1965, men det er netop, fordi vi så har fået en vurdering, som sætter ejendomsskatterne så vældigt op, at kommunerne og staten vil få kompensation i denne forøgede ejendomsbeskatning, og så bliver der ikke tale om at overflytte noget på indkomstskatterne.

I det udvalg, hvori vi arbejder med vort forslag, har vi fået en opstilling, ifølge hvilken ejendomsskatterne for 1963-64 inklusive grundstigningsskyld på ca. 80 mill. kr. vil indbringe 620,8 mill. kr. Forudsættes det, at der ved den 13. almindelige vurdering, hvis den nu blev foretaget i år, brugtes de samme promiller som ved 12.

vurdering, ville der uden grundstigningsskyld indkomme 761 mill. kr., altså 140 mill. kr. mere i ejendomsskatter, efter at grundstigningsskylden er faldet bort; der er altså ikke tale om, at den samlede ejendomsbeskatning ikke kan indbringe det fornødne.

Man har nævnt sådan noget som sommerhuskommunerne, og vi har stillet spørgsmålet herom og fået et enkelt svar — det er altid farligt, men vi har det håb, at den højtæredede minister har ladet sine embedsmænd udvælge et af de mest ondartede tilfælde, man kunne tænke sig, og ikke et sted, hvor grundstigningsskylden ingen rolle spiller. Det fremgår af dette svar, at i 1964-65 vil den samlede beskatning til stat og kommune andrage 1.941.000 kr. inklusive grundstigningsskyld på 568.000 kr. Efter en vurdering i 1965-66, som vi har foreslået den, og hvor grundstigningsskylden er bortfaldet, vil der i den omtalte kommune blive betalt 2 mill. kr. i grundskatter. Det vil altså sige, at her er der alligevel penge nok, uden at man skal have pengene ind gennem større indkomstskat. Det kan være, at der sker en lillebitte forskydning fra den ene post til den anden, men det kan ikke være meget, fordi hovedparten af dem, der betaler ejendomsskatterne i denne kommune, er de samme, som betaler grundstigningsskyld. Det vil altså sige, at skulle deres ejendomsskatter via grundskylden stige en bagatel, er det kun en lillebitte del af den store fritagelse, de får ved, at grundstigningsskylden falder bort; resten er kommet ind gennem den højere vurdering. Det er netop grunden til, at vi ikke har foreslået, at grundstigningsskylden skulle falde bort i år, for så ville der blive et provenutab, men efter næste vurdering vil der ikke blive det.

Det ærede medlem hr. Ove Hansen talte om de følger, vort forslag ville få for omegnskommunerne. Nu har jeg ingen oplysninger om Ballerup, desværre, men jeg synes, det ærede medlem skulle komme med de tal til os i udvalget, så vi kunne snakke om og kontrollere dem. Det ville være hyggeligere end her at diskutere noget, der er ukontrollabelt. Derfor synes jeg, man skal holde sig til den højtæredede ministers tal, og efter dem er der ikke noget at være ked af for omegnskommunerne.

Det kan da også have sin interesse at vide,

[Axel Kristensen.]

hvem der betaler disse ejendomsskatter. Det var det ærede medlem hr. Ove Hansen inde på, og det er altså i det udsnit af Københavns amt, hvor vi har fået eksemplet fra, udlejningsejendomme og erhvervslivet — jeg går stadig ud fra, at eksemplet er valgt med rimelighed af ministeriet — der betaler de 75 pct. af grundstigningsskylden. Man går rundt og fortæller folk, at det, at denne grundstigningsskyld bliver hvilende, gør, at det bliver hyggeligt og rart, ja, for nogen vælgere, men der er andre, det ikke gælder for. Sandheden er, at i et andet udsnit af Københavns amt, som vi har fået som eksempel, viser det sig, at kun 25 pct. af grundstigningsskylden er hvilende. Det vil altså sige, at den virker med stor vægt, og hvis man tror, at almindelige mennesker ikke kommer til at betale de skatter, man lægger på erhvervslivet, tager man fejl.

Netop fordi en så væsentlig part af denne beskatning nu betales af erhvervslivet, vil det være urimeligt at nøjes med at gå ned på 1960-niveauet. Provenuet bliver væsentlig mindre, og selv om forskellen mellem vort forslag om helt at afskaffe grundstigningsskylden og regeringens forslag altså bliver beløbsmæssigt mindre, ville det være helt urimeligt at standse her og sige, at den nye ejer, der kommer til, overhovedet ikke skal betale grundstigningsskyld, medens den, der købte i forvejen, skal have det, der bliver tilbage af provenuet. Det er der ingen mening i, når henses til den stigning, der i øvrigt sker i ejendomsskatterne ved omvurdering; der er ikke nogen som helst saglig begrundelse for at beholde noget som helst af det. Derimod vil man beholde en hel masse urimeligheder.

Man har talt om, hvad virkningen vil blive på priserne, men efter min mening helt uden realitetssans. Man går ud fra, at de priser, vi har, plus grundstigningsskylden vil blive den pris, vi får i det frie marked. Men det vil da være helt utænkeligt. Det ville sige, at priserne i det, der er udbygget, blev bestemmende for priserne på det, der kommer. Det er da ikke sådan, at hvis der er en vare på markedet til en vis pris, og den derefter fremstilles billigere, så stiger den billige vare op til den høje pris. Det betyder tværtimod, at man må nedsætte prisen på de gamle varer, og det må også

blive tilfældet her. Der er store muligheder for udbud af jord omkring København, og hvis der bliver lukket op, så vil der komme et prisniveau på basis af, hvad konkurrencen sætter, og det vil så nedvinge priserne på det gamle — hvis man overhovedet er i stand til at vurdere det, for det er jo det, der er sagen. Når man har et færdigudbygget kvarter i Gentofte, er det meget svært at bedømme, hvad der er grundpris, og hvad der er bygningspris. Derfor kan det være, man i visse områder kan holde den høje pris, fordi folk synes, det er finere at bo i Gentofte end i Rødovre eller de nye distrikter, der kommer. Sandheden er, at det er udbuddet, der bestemmer prisen, og så er der ikke nogen som helst grund til at tro, at den skulle gå op.

Så spørger jeg under henvisning til den mærkelige form for vurdering, vi har, hvor en ejendom handles til f. eks. 30 kr. pr. m² og beløbet så forhøjes til 50 kr. pr. m², fordi der er en generel gennemsnitlig stigning på 20 kr., hvorefter der skal betales grundskyld og grundstigningsskyld af næsten alle 50 kr.: hvis det viser sig, at prisniveauet falder væsentligt og man har fikseret grundstigningsskylden, skal den så ikke falde? Skal de blive ved at køre med den, når det viser sig, at den grundstigningsskyld, man har pålagt dem, vitterlig viser sig at være en helt fikseret og indbildt værdi, hvad jeg tror det er? Det kan da ikke være meningen. Derfor er jeg sikker på, at hvis man vil acceptere, at der kan komme et faldende prisniveau, og indrette reglerne derefter, hvor man kun har fikseret mod stigning, at hovedparten af den grundstigningsskyld, den højtærede minister vil holde tilbage, vil forsvinde. Hvorfor alt dette indviklede, mærkelige og vanskelige, når man erkender, at man ikke kan gå videre ad den vej. Befolkningen vil ikke finde sig i de urimeligheder og tilfældigheder og den uret, der sker. Hvorfor så ikke afskaffe det hele? Hvorfor dog beholde noget af det? Jeg fatter det overhovedet ikke. Erkender man, at det er urimeligt, så må man afskaffe det hele. Vi fra vor side vil gøre, hvad vi formår for at få vore synspunkter bragt til afstemning her i folketinget, og kan vi ikke få det på anden måde, kan vi gøre det ved at stille ændringsforslag til det foreliggende forslag;

[Axel Kristensen.]

vi skal nok sikre, at der bliver en afstemning, der viser, hvem der vil hvad, og det må vi så se på. Hvis man forkaster dem, vil vi overveje, om vi ved forhandlinger med regeringen kan gøre det, regeringen her har foreslået, rimeligere. Men jeg må have lov til at gøre opmærksom på én ting, og det er, at den udskydelse af vurderingen, man nu foreslår, i virkeligheden udskyder muligheden for den virkelige handling et år ekstra. Efter vort forslag kunne grundstigningsskylden være faldet bort den 1. april 1965, netop fordi vi fik den højere vurdering, som gav ækvivalens for grundstigningsskyldens bortfald, så vi ikke fik nogen diskussion om provenuet og den enkelte kommunes vanskeligheder o. s. v. Men hvis man venter med vurderingen, vil det sige, at vi skal opretholde de tilstande, vi har, så meget længere, og derfor vil vi overveje sagen nøje. Vi vil ikke nu tage stilling til den, men selvfølgelig er det, ministeren foreslår, et fremskridt i forhold til de gældende regler, det er helt åbenbart, det er blot ikke det fremskridt, det burde være, og vi vil nu i udvalget gennemarbejde spørgsmålene.

Vi har et spørgsmål til til den højtærede minister. Forholdet er jo det, at faktisk siger man, at den lov, vi har, ikke skal gælde mere, man laver noget midlertidigt. Mennesker skal disponere og leve i en usikkerhedsperiode, og det er virkelig meget vanskeligt, for det kan dreje sig om noget afgørende for disse menneskers eksistens. Derfor er det meget væsentligt, at vi nu helt får afklaret, hvad det er for et direktiv, regeringen vil give ekspertudvalget, og jeg vil derfor gerne spørge den højtærede minister, om han kunne tænke sig at acceptere, at dette direktiv blev lov, således at folk vidste sikkert, hvad det var, der kom — ikke i enkeltheder, ikke hvordan det praktisk og teknisk skulle gennemføres, men hvad der i realiteten ville ske. Det ville jo ikke være urimeligt, at man i lovsform, i et paragraftillæg til denne lov, sagde, at folketinget opfordrer ministeren til at give et direktiv af den og den art til dette udvalg.

Må jeg føje til, at det er mærkeligt, at alting skal vente på dette udvalg. Hvorfor skal det egentlig det? Det, vi skal nu, nemlig afskaffe grundstigningsskylden, har

ikke noget som helst at gøre med det, dette udvalg arbejder med: en forenkling af ejendomsbeskatningen, og det er meget sjovt, at en del af det, man vil, nemlig ikke at tage omvurderingen med ind i grundstigningsskylden, indfører man i dag, idet omvurdering i perioden ikke skal tages i betragtning. Hvorfor skal man så vente, når man kan indføre en så væsentlig ændring? Hvorfor skal man så vente på de andre? Vi tillægger dette overordentlig stor betydning, vi mener, at de tilstande, der hersker, er urimelige, og vi vil gøre alt, hvad vi formår, for at overbevise regeringen og flertallet i denne sal — alene kan vi ikke gennemføre det — om, at det bør ordnes efter de linjer, vi har anlagt. Det vil vi forhandle om i udvalget med den højtærede minister.

Gottschalek-Hansen: Da venstres og det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning om en fuldstændig ophævelse af den afgiftspligtige grundstigning var til første behandling her i tinget, erkendte den højtærede finansminister, i modsætning til hvad der tidligere har været tilfældet, at loven havde uheldige virkninger, at den i visse tilfælde var urimelig, og at en revision, der rådede bod på den allerede begåede uret, var nødvendig, idet ministeren dog — som det også fremgår af det foreliggende lovforslag — kun tænkte på den uret, der skyldtes de årsomvurderinger, der af den ene eller anden grund har fundet sted i løbet af de sidste to år. De mennesker, der før 1962 havde været genstand for en urimelig og uretfærdig behandling, interesserede ministeren sig tilsyneladende ikke for. Ved den lejlighed meddelte finansministeren, at der var nedsat et ekspertudvalg, som bl. a. arbejdede med en forenkling af hele ejendomsbeskatningen, samt at regeringen har givet dette udvalg direktiv om, at grundstigningsskylden skal fikseres på det nuværende grundlag, dog således at skævheder og urimeligheder, der er opstået siden den 12. almindelige vurdering, skal rettes.

Selv om den højtærede minister ikke kunne tiltræde vort forslag om en total ophævelse af denne mildest talt ejendommelige lov, måtte han dog erkende, at han var enig med oppositionen i en hel del af den kritik, vi fremførte, og han erklærede,

[Gottschalk-Hansen.]

at han fandt det påkrævet, at der foretoges visse ændringer og lempelser i den gældende lov.

Konsekvensen af denne indstilling ser vi i det kompleks af lovforslag, der nu er forelagt det høje ting. Jeg må sige, at det er et meget spinkelt resultat, man i regeringen er nået frem til. Der er ikke megen fantasi eller beslutsomhed i den måde, hvorpå man prøver at løse problemerne. Man skubber dem simpelt hen fra sig, ud i en ukendt fremtid, dels ved at udsætte den 13. almindelige vurdering et år, dels ved at udsætte tidspunktet for den særlige indkomstskats ikrafttræden. Det er faktisk det eneste kontante, der sker. Og når året er gået og valget overstået, ja, så er der jo en helt ny situation.

Den i lovforslagets § 3, stk. 1 og 2, foreslåede fiksering er jo kun en midlertidig løsning, som hverken helt eller halvt tilfredsstillende oppositionens velmotiverede krav, men det tilfredsstillende åbenbart heller ikke ministeren selv — ellers ville omtalte direktiv vel næppe være givet.

Lovforslagets § 4 er ganske enkelt en lovfæstelse af den praksis, der hidtil har fundet sted i overensstemmelse med lovens § 69. Nu prøver man ved lov at fastsætte, hvad der hidtil har været udøvet administrativt. Der er således ikke noget nyt i den bestemmelse, i det mindste ikke noget væsentligt nyt.

Lovforslagets §§ 1 og 2, der drejer sig om udskydelse af den 13. almindelige vurdering fra 1. september 1964 til 1. september 1965, er jeg villig til at drøfte i det udvalg, der bliver nedsat; men jeg må indtil videre forbeholde mig min og mit partis stilling til selve udsættelsen. For os er det jo afgørende — som det ærede medlem hr. Axel Kristensen lige har sagt — at lovreglerne om grundstigningsskyld ophæves, og sker dette, er ministerens udsættelse ganske upåkrævet. Hvis vort forslag mod forventning skulle blive stemt ned, foreligger der jo en anden situation. Det skal imidlertid ikke forties, at det konservative folkeparti er meget interesseret i en forenkling af hele vor ejendomsbeskatning. I øjeblikket arbejder vi, så vidt jeg ved, med 7 forskellige former for ejen-

domsbeskatning — et lovkompleks, der er så indviklet og kompliceret, at det mest af alt minder om en uigennemtrængelig jungle. En simplificering er i allerhøjeste grad påkrævet.

På mit partis landsrådsmøde i november 1963 vedtog vi at arbejde for en sådan forenkling, og kan en udsættelse af den 13. almindelige vurdering i 1 år medvirke til en forsvarlig og fornuftig løsning af dette problem, skal forslaget ikke møde modstand fra min side.

Men tilbage bliver dog den ulyksalige grundstigningsskyld. Ministeren erkender — som der står i bemærkningerne til lovforslaget — at der siden den 12. almindelige vurdering — altså siden den 1. september 1960 — er opstået skævheder og urimeligheder, som bør rettes. Hvorfor stiller ministeren så i den aktuelle situation forslag om en fiksering på nuværende niveau? Det synes dog temmelig ulogisk. Og når finansministeren i sit direktiv til ekspertudvalget vælger 1960 som basisår for begået uret, hvad er så motiveringen for denne tidsgrænse? Jeg vil med interesse høre ministerens svar på dette spørgsmål: hvad der motiverer, at man vælger lige bestemt året 1960 som skæringspunkt, når det drejer sig om at råde bod på den begåede urimelighed.

Jeg vil også gerne spørge den højtærede minister, om han ikke tror, der kan konstateres urimeligheder og skævheder i den fastsatte grundværdistigning i tiden før 1960. Det ville dog være højst ejendommeligt, om de omtalte og af ministeren erkendte fejl kun skulle have fundet sted gennem de sidste 3½ år.

Jeg er helt overbevist om — og sidder i øvrigt selv inde med materiale, der godtgør dette — at der kan fremføres adskillige eksempler på en højst uheldig virkning af loven i tiden før 1. april 1960. Er det regeringens mening, at de mennesker, der således gennem en årrække har lidt under denne uret, stadig skal blive ved dermed?

For nogen tid siden deltog jeg i et diskussionsmøde med den højtærede finansminister, og emnet var den afgiftspligtige grundstigning. Jeg noterede ved den lejlighed et par udtalelser, som blev fremsat af den højtærede minister. Om grundstig-

[Gottschalck-Hansen.]

ningsskylden siger ministeren til indledning — hvis jeg må citere efter mit eget notat —:

„Det er en rimelig indretning, såfremt den virker i overensstemmelse med sin oprindelige hensigt.“

Jeg er overbevist om, at ministeren vil godkende citatets rigtighed.

Rent bortset fra, at jeg ikke finder, det er en rimelig indretning, kan jeg formentlig få i det mindste delvis tilslutning fra ministerens side, når jeg påstår, at den bestemt ikke virker i overensstemmelse med sin oprindelige hensigt. Ministeren vil utvivlsomt hævde, at det er undtagelser, når det er tilfældet. Jeg mener, det kan påvises ganske generelt. Loven har ikke øget udbuddet af jord. Den har ikke medvirket til at billiggøre jord. Den har ikke lagt den afgiftspligtige grundstigningsskyld over på sælgerne, sådan som det oprindeligt var tænkt, og den har ikke kunnet forhindre, at spekulation har kunnet finde sted. Derimod har den udhulet ejendomsretten, hæmmet mulighederne for nyerhvervelse, bremset mobiliteten på boligmarkedet ved at vanskeliggøre ejendomshandler, hvilke bevægelser ikke mindst under de forhåndenværende forhold ville være af den allerstørste betydning.

Endvidere har den medvirket til at forhøje lejeudgiften, vanskeliggjort industriejendommenes naturlige udvidelse og, hvad der er det allervigtigste — og det synes jeg i sig selv egentlig er motivering nok for at ophæve denne lov — den har udvirket en fuldstændig vilkårlig diskriminering af de enkelte borgere i dette land. De er ikke blevet behandlet på samme måde, de har ikke fået de samme rettigheder, de er ikke blevet belastet af det offentlige på samme plan.

Jeg tror, den højtærede finansminister har fuldstændig ret, når han i en anden udtalelse, som jeg tillader mig at citere, siger:

„Denne lov er ikke accepteret af befolkningen som en rimelig lovgivning.“

Således lød ministerens tale, og jeg er enig deri.

Af de besvarelser, vi har modtaget på de mange spørgsmål, der er stillet i udvalget, fremgår det ganske klart, at det provenutab, der vil opstå, såfremt loven totalt ophæves,

ikke er noget problem. Det er ministerens eget materiale, der beviser dette. Den forventede stigning i den almindelige grundskyld vil, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen så klart redegjorde for det, mere end kompensere det indtægtstab, som et bortfald af grundstigningsskylden vil medføre, også uanset at man, som det ærede medlem hr. Ove Hansen sagde, skriver den kommunale skattepromille op. Det er ligningschef Bang, der har meddelt, for så vidt angår det københavnske omegnsområde, at man her forventer en stigning i værdierne på ca. 125 pct., og dette omsat i skat samt promillesats vil rigeligt dække ind, hvad en ophævelse af grundværdistigningsafgiften ville betyde.

Det fremgår af ministerens oplysninger, at langt den største del af den hvilende grundstigningsskyld findes inden for Københavns amt. Det er en ret interessant oplysning, vi dér får. Dette til trods betaler indbyggerne i dette amt mere end en tredjedel af grundstigningsskylden her i landet. Jeg kan således oplyse, når jeg holder mig til runde tal — det er de letteste for os at behandle — at staden København ifølge statistisk departements meddelelser 1962-63 ydede ca. 12 mill. kr. i grundværdistigningsafgift. Samtlige købstæder her i landet ydede ligeledes i alt tilsammen 12 mill. kr., medens Københavns amt alene udredede ca. 24 mill. kr. og landets øvrige 21 amter tilsammen ca. 19 mill. kr. Der pålægges med andre ord beboerne i de københavnske omegnskommuner en særlig byrde, en særbeskatning til staten — halvdelen af provenuet tilfalder som bekendt staten — en byrde, som andre medborgere ikke i tilsvarende grad er belemret med. Det kan ikke være retfærdigt.

Ministeren erkender, at der findes skævheder og begås urimeligheder, som bør rettes. Det underer mig derfor, at den højtærede minister vil fremkomme med et regeringsoplæg, der i virkeligheden er så mangelfuldt og famlende som det foreliggende, der absolut ikke tilfredsstillende vore ønsker. For mig at se er det et forsøg på at mildne luften for de klippede får ved kun at studse den ene side af pelsen.

Såfremt ministerens lovforslag vedtages, er det en uimodsigelig kendsgerning, at uretten stadig opretholdes, og at skatten

[Gottschalck-Hansen.]

rammer i flæng. Jeg tror, at ministeren inderst inde er klar over dette; hvorfor så ikke rette det? Hvorfor ikke følge venstres og det konservative folkepartis forslag om en total afskaffelse? Hvorfor alle disse krumspring, som lovkomplekset er udtryk for, for jeg formoder, at den højtærede minister er enig i, at man skal se det hele under én synsvinkel; det er jo kædet sammen. Ministeren gør sig uro og bekymring for mange ting, men ét er fornødent, nemlig at få grundstigningsskylden fjernet fra dansk lovgivning. I stedet for at trippe på stedet skulle ministeren tage skridtet fuldt ud og gøre det nu.

Det ærede medlem hr. Ove Hansen fremkom med en sarkastisk bemærkning, idet han udtalte — jeg synes, der var lidt overlegenhed i stemmeføringen — at det var mærkeligt, at det udvalg, der var nedsat på foranledning af venstres og det konservative folkepartis forslag til folketingsbeslutning, ikke havde arbejdet. Det ærede medlem spurgte, om arbejdet var løbet fra os, for der var ikke sket noget. (*Afbrydelse*). Jo, det sagde det ærede medlem, jeg noterede det ned. Jeg vil gerne i den anledning fremhæve, at vi fremsatte vort forslag — og det vil jeg også sige, når det ærede medlem spørger, om vi har undersøgt følgevirkningerne af det — i december måned 1963, dagen før vi blev sendt hjem på juleferie. Vi fremsatte det bevidst som et forslag til folketingsbeslutning ud fra den erkendelse, at vi ikke havde det apparatur, der er nødvendigt for at udarbejde et lovforslag, men vi var jo vidende om, at regeringen med vanlig velvilje ville være os behjælpelig. Det, der for os var afgørende, var at give bolden op til, at regeringen udarbejdede et lovforslag. Men som svar på det ærede medlems spørgsmål, om vi havde overvejet de konsekvenser, vort forslag indebar med hensyn til et eventuelt provenutab, kan jeg henvise til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Axel Kristensen fremførte. Det har vi gjort. Vi er klar over, at bare den almindelige grundskyldsstigning rigeligt vil dække ind, hvad provenutabet i grundværdistigningsskylden medfører.

Det ærede medlem harcellerede dernæst over, at udvalget ikke arbejdede. Heroverfor vil jeg gerne sige, at vi i begyndelsen af

januar, da tinget trådte sammen, stillede en række spørgsmål. Svarene på disse fik vi den 6. marts, samme dag som den højtærede minister fremsatte det lovforslag, der nu behandles. Jeg formoder, at det ærede medlem er enig i, at det i dagene fra 6. marts til i dag den 12. marts, hvor vi behandler det af den højtærede minister fremsatte lovforslag, ikke ville have været naturligt at indkalde til udvalgs møde, da disse problemer formentlig skal drøftes af de samme mennesker. Men det er altså forklaringen på, at vi ikke har arbejdet stærkere i udvalget. Vi har simpelt hen ikke haft det fornødne materiale. Jeg siger det ikke som et angreb eller en anklage mod regeringen, for der var tale om mange komplicerede spørgsmål, og der skulle foretages en masse undersøgelser og forespørgsler. Jeg er helt overbevist om, at arbejdet er gået den gang, det skulle, og i den rytme og i det tempo, som har været nødvendigt. Men vi har altså ikke kunnet arbejde videre i udvalget, og det, jeg nu har sagt, er forklaringen derpå.

Jeg skal med disse ord tilsige min medvirken til en saglig drøftelse af en eventuel udsættelse af den 13. almindelige vurdering fra 1. september 1964 til 1. september 1965, men jeg må stadig beklage, at ministeren og regeringspartierne ved at fremsætte det foreliggende lovforslag om fiksering fra et tilfældigt valgt tidspunkt efter min bedste overbevisning går på akkord med uretten.

Helge Larsen: På den radikale gruppes vegne vil jeg gerne anbefale lovforslaget om udskydelse af den 13. almindelige vurdering og de dertil knyttede bestemmelser.

Da vi sidst i det høje ting drøftede problemerne om grundstigningsskylden og ejendomsbeskatningen, gav jeg på mit partis vegne udtryk for, at vi erkendte, at grundstigningsskylden havde haft urimelige virkninger, som aldrig havde været tilsigtet, virkninger, som det var rimelig at afbøde. Det lovforslag, som den højtærede finansminister her har fremsat, tjener dette formål.

For det første går lovforslaget ud på at udskyde den 13. almindelige vurdering fra 1. september 1964 til 1. september 1965. Derigennem vil der blive tid til, at de udvalg, som overvejer ændringer og reformer i hele ejendomsbeskatningen, derunder også

[Helge Larsen.]

grundstigningsskylden, vil kunne tilendebringe deres arbejde, sådan at vi har et fyldigt materiale at foretage de ændringer ud fra, som skal foretages.

Dernæst indeholder lovforslaget bestemmelser om, at omvurderingerne i 1963 og 1964 ikke skal have skattemæssige virkninger for grundskylden til stat og kommuner og til amtskommuner og for grundstigningsskylden, og netop derved vil man undgå de urimelige virkninger, som har kunnet konstateres i en række tilfælde med hensyn til grundstigningsskylden.

Jeg skal derfor anbefale dette lovforslag til vedtagelse.

Så vil jeg i øvrigt gerne gøre nogle flere bemærkninger i fortsættelse af og til dels i opposition til, hvad de ærede medlemmer hr. Axel Kristensen og hr. Gottschalck-Hansen har sagt om alle disse problemer, idet jeg i øvrigt gerne vil anerkende den vilje til at drøfte problemerne igennem, som er kommet til udtryk i de to ærede ordføreres indlæg.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen citerede jo Bibelen, idet han sagde: ét er fornødent, nemlig at få grundstigningsskylden afskaffet. Nu skal jeg selvfølgelig vogte mig for at måle mig med det ærede medlem med hensyn til bibelcitater, men jeg tror dog, at hvis det ærede medlem ville tænke sig lidt nærmere om, var det måske på sin plads at overveje, om ikke det er fornødent at drøfte igennem ikke bare det, der er så populært, at afskaffe grundstigningsskylden, men også hvilke konsekvenser det vil have, og hvad man, hvis man skal gå ind på den tankegang, må sætte i stedet for ikke at komme ud i noget, som er langt værre. Det var netop karakteristisk både for det ærede medlem hr. Axel Kristensen og for det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, at de i og for sig kun så disse problemer fra én side. De gik ganske uden om to væsentlige synspunkter, som ligger bag ved lovgivningen om grundstigningsskyld.

Det ene synspunkt er dette, at man gennem denne lovgivning ønsker at beskatte værdier, som i vid udstrækning er skabt af samfundet, og af hvilken grund man finder det rimeligt, at de, der nyder fordelene af disse værdier, også betaler en afgift deraftil samfundet, enten det er kommunen, eller

det er staten. Det er det ene synspunkt, der ligger bag ved grundstigningsskylden, bag ved grundskyldbekskatningen, bag ved jordbeskatningen i det hele taget, og jeg tror, det er et synspunkt, man ikke uden videre kan feje til side; mit parti ønsker i hvert fald ikke at gøre det. Der ligger i dette ræsonnement så meget rigtigt, at vi må fastholde beskatningen af disse værdier, både fordi de, som jeg sagde før, i vid udstrækning er samfundsskabte, men også ud fra en anden betragtning, nemlig den, at det at eje jord i dag er en fordel, noget i retning af et monopol, som det er rimeligt, man må betale en afgift for.

Det andet synspunkt, jeg gerne vil fremhæve, og som de ærede medlemmer hr. Axel Kristensen og hr. Gottschalck-Hansen heller ikke var inde på, er, at man gennem grundstigningsskyldlovgivningen har til hensigt at modvirke spekulation i jord. Jeg tror, at det ligger uden for al tvivl, at en virkelig grundstigningsskyld vil kunne modvirke tendenser til at holde arealer tilbage i den hensigt, at der senere skulle kunne opnås en større fortjeneste på dem.

Disse to formål, som ligger bag ved grundstigningsskyldlovgivningen, kan man ikke se bort fra, når man skal diskutere disse problemer igennem og finde en løsning på dem alle.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen kom i øvrigt med den bemærkning, at det eneste kontante, som findes i regeringsforslaget, er, at vurderingen udskydes, og at man altså udskyder problemerne; men det er jo ikke rigtigt. Man får igennem udskydelsen tid til at få problemerne belyst i et sagkyndigt udvalg og tid til at tage stilling til dem. Det er ikke rigtigt, at det er det eneste kontante; dertil kommer — når man skal tale om det kontante, som det ærede medlem mente var det ene fornødne — at omvurderingerne ikke skal have skattemæssige virkninger, og det er i mange tilfælde særdeles kontant for dem, der rammes af omvurderingerne.

Fra mit partis side er vi rede til at gå ind i en forhandling om de problemer, som foreligger. Vi finder det rigtigt at gennemføre den højterede finansministers lovforslag.

Den fuldstændige afskaffelse af grundstigningsskylden, som de ærede medlemmer hr. Axel Kristensen og hr. Gottschalck-

[Helge Larsen.]

Hansen har talt for, finder vi særdeles betænkelig. En fiksering på 1960-niveauet, der er nævnt som en anden mulighed, er der derimod mere rimelighed i. En fuldstændig ophævelse vil jo — det må vist også de ærede forslagsstillere af venstres og de konservatives forslag erkende — betyde, at en grundstigningsskyldbyrde, der i vid udstrækning er taget hensyn til ved handler, bliver ophævet, og det vil sige, at man dermed giver en, hvis jeg må bruge udtrykket, forøring til grundejerne, som der ikke er nogen rimelighed i.

Det andet problem, som står tilbage, er som sagt, hvorledes man kan opretholde en lovgivning, der kan modvirke tendenserne til at holde jord tilbage i spekulationsøjemed, en tendens, som ganske klart gør sig gældende i områderne omkring de store og hurtigt voksende bysamfund. Jeg tror — og det er også opfattelsen i mit parti — at grundstigningsskylden er et middel, hvorved man kan modvirke denne spekulationshensigt. I de direktiver til embedsmandsudvalget, som den højtærede finansminister har omtalt i sin fremsættelsestale, kan der også være andre ting at tage op til overvejelse netop med henblik på at modvirke denne spekulationshensigt. Der er en almindelig grundskyldbeskatning eller en særlig grundskyld på sådanne arealer. Mit parti er naturligvis indforstået med, at man overvejer og undersøger alle disse muligheder, men for os er det noget centralt, at man fastholder adgangen til at modvirke spekulationshensigten gennem beskatningen.

Dette kan vel heller ikke være noget, der er helt uden for det, som måske det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen har beskæftiget sig med. Jeg minder om, at jeg ved behandlingen af venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning gjorde opmærksom på, at der i den konservative folketingsgruppes arbejdsprogram jo netop nævnes det ønskelige i, at der gennemføres en ensartet grundskyldbeskatning til kommunerne landet over. Jeg karakteriserede

det som en særdeles interessant tankegang dengang. Den kan, som jeg sagde, ført videre ud betyde, at vi får en virkelig grundskyldbeskatning; og hvis det er det, som ligger bag denne konservative tanke, er jeg i udvalget rede til at drøfte dette meget indgående. Hvis man vil gå til den fulde grundskyld med en grundskyldpromille, som virkelig betyder noget, ja, så kan der begynde at blive mulighed for at drøfte det, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen kalder det ene fornødne: at afskaffe grundstigningsskylden, så vil man få en grundskyldbeskatning af virkelig betydning. Det vil interessere mig overordentlig meget at høre det ærede medlems syn på dette, og hvad der egentlig ligger bag udtalelsen i den konservative gruppes arbejdsprogram.

Herluf Rasmussen: Det er vist nok almindeligt anerkendt, at det ikke er morsomt at være tredje hjul til en gig, men jeg kan forsikre for, at det heller ikke er morsomt at være femte hjul til en landauer, således at forstå, at nu har 4 ordførere talt, der på kryds og tværs har behandlet problemerne i forbindelse med grundstigningsskylden, og så kunne man passende spørge: hvad efterlades der så egentlig til de ordførere, der kommer bagefter? Jeg håber, jeg har noget, som ikke ligner de andres, ikke fordi jeg ønsker bare at have noget andet, men jeg håber, jeg har nogle synspunkter, som måske kan blive grundlaget for et ændret syn på hele det spørgsmål, vi beskæftiger os med.

Da vi sidst havde en debat her om dette emne, afløredes det, at vel var der delte meninger om grundstigningsskyldens evne til at løse de opgaver, man troede den kunne løse, men til gengæld var der meget vidtgående enighed om, at hele grundstigningsskyldlovgivningen var behæftet med væsentlige fejl, endog så væsentlige, at det måtte tages op til alvorlig overvejelse, om man ikke ad andre veje kunne nå det, som man havde ventet grundstigningsskylden kunne

[Hørulf Rasmussen.]

klare. Der er ingen grund til her at gentage de mange eksempler på uligheder i grundstigningsskyldens virkninger — den højtærede minister har jo i den mellemliggende tid haft god tid til at finde eksemplerne frem — men jeg synes, det er på sin plads at understrege, at der er meget, der taler for, at grundstigningsskylden bevæger sig i forældede tankebaner og derfor må afløses af noget andet og mere tidssvarende.

Det er rigtigt, som det siges i fremsættelsestalen, at grundstigningsskylden kan ikke behandles isoleret, den må ses i relation til en lang række problemer, skattemæssige, byplanmæssige og mange andre. Derfor kan vi kun med glæde hilse meddelelsen om, at der foregår visse ekspertundersøgelser i forbindelse med ejendomsbeskatningen. Man kan vist nok uden at være særlig uvenlig gøre sig sine tanker om, hvorfor man ikke på et meget tidligere tidspunkt — der har jo været rumlet om disse spørgsmål i mange år — havde sat folk til at foretage en videregående, dyberegående undersøgelse af problemerne. Jeg ved ikke, hvorfra modstanden kommer, men nu ser det altså ud til, at modstanden er hørt op.

Hvis vi skal gøre os særlige tanker i forbindelse med denne ekspertundersøgelse, så finder jeg det nærliggende at understrege, at vi fra vor side med spænding afventer resultaterne af overvejelserne vedrørende de skattemæssige problemer for lejere og for ejere af eget hus, ligesom vi også håber, at det udvalg, som beskæftiger sig med spørgsmålet om forenkling af ejendomsbeskatningen, når til virkelige resultater. Jeg tror nemlig, at der kan opnås virkelige resultater. Vi imødeser gerne en forenkling, således at vi i en overskuelig fremtid kan nå frem til, at ejendomsskatterne opkræves på én gang og fra ét sted. Jeg tror, det vil være en besparelse, som også vil komme kommunerne til gode.

Jeg synes, der er anledning til i denne forbindelse at beklage sig over, at vi nu igen står i den situation, at vi pålægger kommunerne ekstraarbejde. Det er jo så galt flere steder, at man vedtager, jeg kan næsten sige resolutioner mod regeringen, oven i købet i socialdemokratisk styrede kommuner, fordi den kommer med disse lovforslag, der forhindrer, at man nøje kan

planlægge sit budget. Der er vel ikke grund til i denne forbindelse at vedtage resolutioner herinde, men jeg vil gerne nævne, at jeg synes, det er forkert, at man ikke tager tilbørligt hensyn til kommunernes arbejde. Specielt rammer det jo mange sognekommuner, hvor man ikke har specialister til rådighed, at man pludselig bliver stillet over for nye ting og i løbet af kort tid skal sætte sig ind i problemer, som er vanskelige selv for eksperter at løse.

I sin fremsættelsestale anfører den højtærede finansminister, at når grundstigningsskylden fikseres, bortfalder muligheden for ad denne vej at bremse grundspekulationen og inddrage fremtidige samfundsskabte værdier til fordel for statskassen. Det forekommer mig, at den højtærede finansminister tager lidt for tungt på det, for så vidt jeg erindrer, har der været en vis bred enighed om, at netop på dette område har grundstigningsskylden ikke fuldt ud tjent sit formål. Men det gør det naturligvis ikke mindre nødvendigt, at man så finder frem til andre effektive måder at inddrage gevinster på og stoppe grundspekulationen. Det er også væsentligt for mig at få inddraget disse fortjenester, som opnås ved at sælge jord. I fremsættelsestalen indbydes man oven i købet til at komme med forslag. Det er, synes jeg, en god ting, og jeg vil sige tak for indbydelsen og håbe, at jeg kan komme med nogle ting, som kan være til nytte i det videre lovgivningsarbejde.

Vi er naturligvis klar over, at det er et vidtspændende område, som behandles, og jeg vil gerne sige, at principielt må vi være modstandere af at udsætte disse vurderinger, men som landet ligger nu og med de forklaringer, som er givet fra regeringens side, tror jeg, det er rimeligt, at man giver det fornødne pusterum, det vil sige, at man udsætter den 13. almindelige vurdering til 1965; men så regner jeg da også med, at vi får et virkelig grundigt arbejde og får klarlagt alle problemerne i forbindelse med denne sag.

Det oplyses endvidere i fremsættelsestalen, at direktivet til udvalget vedrørende forenkling af ejendomsskatterne vil bestå i en anmodning til udvalget om at udarbejde en redegørelse om forenkling af ejendomsbeskatningen, herunder en fiksering af grundstigningsskylden, og det antydes, at

[Herluf Rasmussen.]

fikseringen principielt skal foretages på grundlag af den 12. almindelige vurdering. Jeg ved ikke, om det er rigtigt kategorisk at lægge sig fast på den 12. almindelige vurdering som grundlag. Det forekommer nemlig mig, at der ganske udmærket kan være sket fejltagelser og opstået uligheder før den 12. almindelige vurdering, som bliver stadfæstet gennem fikseringen. Som eksempel kan jeg anføre, at uretfærdigheder i forbindelse med konjunkturtillægget meget vel kan tænkes at være opstået før den 12. almindelige vurdering; jeg synes, her er et spørgsmål, man også kan tage op i udvalget.

Ved første behandling af forslaget til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden fremførte jeg på mit partis vegne bl. a., at vi kunne overtales til at acceptere en ordning, hvorefter grundstigningsskylden påhviler en grund, indtil den bliver solgt til brug for et boligbyggeri. Det kunne være en ganske acceptabel vej til en forenkling, hvis man så i stedet f. eks. i udbygningsområder lod kommunerne overtage ejendomsbeskatningen. Da vi i marts sidste år behandlede et lovforslag vedrørende vurdering af fast ejendom m. v., var vi også inde på problemerne med hensyn til at fremskaffe jord til bebyggelse. Her gav jeg udtryk for, at jeg fandt det rimeligt, at en vis opvurdering kunne finde sted, selv om der ikke var kommet en byudviklingsplan for området. Jeg ved ikke, hvordan den foreslåede udskydelse af vurderingen kommer til at berøre disse problemer, men det er vel også noget, vi må se på i udvalget.

Med disse ord vil jeg anbefale, at man går ind for en udskydelse af den 13. almindelige vurdering, og jeg kan tilsige vort partis støtte til en saglig og fornuftig og også hurtig behandling i udvalget af dette lovforslag.

Mose Hansen: Ved første behandling af forslaget til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden, fremsat af venstre og det konservative folkeparti, redegjorde jeg for mit partis synspunkter vedrørende den afgiftspligtige grundstigning og ejendomsbeskatningen i al almin-

delighed. Jeg skal derfor ikke nu komme nærmere ind på disse forhold.

Under de nævnte forhandlinger bebudede den højtærede finansminister, at regeringen ved et lovforslag ville søge at få rettet de urimeligheder og skævheder, der var opstået siden den 12. almindelige vurdering i 1960. Finansministeren sagde også, at det udvalg, der af regeringen var nedsat til at undersøge mulighederne for en forenkling af ejendomsbeskatningen, skulle få et direktiv om at undersøge de urimeligheder og skævheder, der var opstået siden 12. almindelige vurdering, og om på grundlag heraf at udfærdige et lovforslag om fiksering af grundstigningsskylden. Under de nævnte forhandlinger gav jeg på mit partis vegne udtryk for, at selv om vi gerne ser grundstigningsskylden afskaffet, ville vi dog afvente de nævnte udvalgs undersøgelser og indstillinger med interesse.

På grundlag af det arbejde, der allerede er foretaget i udvalget vedrørende forenklingen af ejendomsbeskatningen, foreslår den højtærede finansminister nu den 13. almindelige vurdering i 1964 udskudt til 1965. Jeg vil dog hertil gerne føje, at statsministeren allerede i åbningstalen var inde på, at regeringen ville søge at bøde på de urimelige skattemæssige virkninger, der ville opstå efter 13. almindelige vurdering i 1964. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at de forslag, som den højtærede finansminister fremsætter i forbindelse med udskydelsen af den 13. almindelige vurdering, burde have været fremsat på et meget tidligere tidspunkt. De administrative myndigheder, der i deres arbejde skal bruge vurderingsgrundlaget i deres beregninger, burde have haft kendskab til disse ændringer meget før.

Uden at jeg på nuværende tidspunkt ønsker at tage stilling til de forslag, der foreligger fra ejendomsudvalget, og som er trykt som bilag til lovforslaget, mener jeg, at de foreslåede ændringer vedrørende årsomvurderingerne i 1963 og 1964 er meget indviklede og efter min opfattelse betyder en forskelsbehandling af ejendomsbesidderne; derfor kan jeg ikke se, at forslagene har noget med forenkling at gøre. Disse forhold bør folketingsudvalget søge at få ændret under et eventuelt udvalgsarbejde.

Forslagene vil også efter min mening

[Mose Hansen.]

skabe større usikkerhed om vurderingsreglerne både for vurderingsmyndighederne og for de administrative myndigheder, der skal bruge vurderingsgrundlaget, tillige med at de nye regler vil skabe usikkerhed hos de ejendomsbesiddere, der har været ude for årsomvurderinger i 1963 eller kommer ud for sådanne i 1964. Lovforslaget udskyder altså i princippet de virkninger, som årsomvurderingerne har med hensyn til beregning af skatterne til kommunerne og staten, men derimod ikke virkningen på formueopgørelsen for ejere af fast ejendom. Herefter skal de ejendomsbesiddere, der har fået foretaget årsomvurderinger af den ene eller af den anden grund, operere med to værdier, og det er absolut ingen forenkling. Udskydelsen af 13. almindelige vurdering medfører som nævnt mange ubehageligheder; vi ved heller ikke, om udskydelsen betyder, at næste vurderingsperiode skal være 3-årig eller 4-årig.

Mit parti anser det for væsentligt, at grundstigningsskylden afskaffes, hvilket jeg under behandlingen af forslaget til folketingsbeslutning om ophævelse af samme gav udtryk for. Trods lovgivning om grundstigningsskyld i 30 år har man endnu aldrig fået systemet til at virke helt efter sin hensigt; derimod er der fulgt skævheder og urimeligheder med i lovgivningens kølvand, det er vist erkendt af de fleste.

Mit parti vil nu afvente resultaterne af folketingsudvalgets arbejde angående de foreliggende lovforslag om udskydelse af 13. almindelige vurdering, men vi vil også med interesse afvente, hvilke resultater ejendomsudvalget kommer til med hensyn til grundstigningsskylden og med hensyn til en forenkling af ejendomsbeskatningen.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere, som har givet tilslutning til det foreliggende lovforslag. Jeg vil også gerne takke de øvrige ordførere, eftersom alle har givet tilsagn om på saglig vis at ville forhandle om de spørgsmål, hvorom forslaget drejer sig.

Den ærede ordfører for venstre, hr. Axel Kristensen, spurgte, om det her kun drejer sig om udskydelse af vurderingen for et år og ikke om forrykning af vurderingsperioderne — sådan forstod jeg det ærede med-

lems spørgsmål. Jeg havde tænkt mig, at når vi fik den 13. almindelige vurdering i 1965, skulle der gå, som det har været meningen i øvrigt, 4 år til den næste vurdering og så 4 år igen; men hvis der kan anføres gode grunde for, at der kun skal gå 3 år til næste vurdering derefter, så er det da, forekommer det mig, et spørgsmål, som der må kunne forhandles om; det vil jo afhænge af, hvorledes de praktiske forhold stiller sig.

Det ærede medlem mente, at det direktiv, som det var meningen at give udvalget vedrørende forenkling af ejendomsskatterne, og som jeg refererede ved fremsættelsen af disse forslag, ikke var entydigt. Jeg må tilstå, at jeg har lidt ondt ved at forstå, hvad det ærede medlem mente med, at det ikke var entydigt. Jeg siger i min fremsættelses-tale, at man vil anmode udvalget om

„at udarbejde en redegørelse vedrørende spørgsmålet om fiksering af grundstigningsskylden og om på grundlag heraf at udfærdige et lovforslag om en sådan fiksering.“

Så hedder det:

„Det skal herved lægges til grund, at fikseringen principielt skal foretages på grundlag af 12. almindelige vurdering, også for ejendomme, der senere er blevet omvurderet, ligesom det bør tilstræbes, at grundstigningsskylden for nyudstykede byggegrunde føres tilbage til niveauet ved denne vurdering.“

Og så føjes der til:

„For arealer, der er egnet til udstykning, og som er omvurderet efter 12. almindelige vurdering, bør det dog overvejes at bevare grundstigningsskylden på det højere niveau, i hvert fald indtil udstykning og bebyggelse er sket.“

Så vidt hvad fikseringen angår, og sagt kort, som det jo må være i denne forbindelse, synes jeg, at den besked, hvis jeg må bruge det udtryk, er ganske klar. Hvordan man så skal forholde sig med en række enkeltheder, ja, det må det netop være udvalgets opgave at undersøge og at stille forslag om. Men som jeg allerede gav udtryk for ved fremsættelsen, er jeg meget villig til med udvalget at drøfte udformningen af dette direktiv, og jeg vil da heller ikke på forhånd afvise den tankegang, som det ærede medlem var inde på, at direktivet

[Finansministeren.]

på den ene eller på den anden måde kunne få karakter af en beslutning her i det høje ting.

Det ærede medlem beklagede, forstod jeg, at ved den behandling, vi her giver omvurderingerne — altså dette, at de i en lang række tilfælde ikke skal have skattemæssige virkninger — er de nyudstykkede arealer ikke med, og jeg kan i og for sig på en vis måde dele det ærede medlems beklagelse. Men forholdet er jo ganske enkelt det, at vi har ikke noget vurderingsgrundlag for disse arealer at falde tilbage på, og det er nødvendigt at finde frem til regler for, hvorledes de til sin tid skal behandles. Om vi allerede under forhandlingerne i udvalget kan nå et stykke vej frem her, ved jeg ikke, men det kan vi da godt prøve på.

Det er rigtigt, at lovforslaget forudsætter, at ved en række ejendomshandler, som har medført opvurderinger, vil de skattemæssige virkninger ikke udeblive. Det hænger jo sammen med, at man i en række tilfælde netop ved større handler må regne med, at der er taget hensyn til grundstigningsskylden ved den købesum, der er aftalt. Hvad der friholdes, er parcelhusene, og jeg har fået det indtryk, at det navnlig er for disses vedkommende, man har ment, at der ikke var taget hensyn til grundstigningsskylden, og at der derfor i virkeligheden er præsteret en for høj købesum — eller sagt på en anden måde: grundstigningsskylden kommer oveni. Derfor kan det være rigtigt og er det efter min mening rigtigt, at der ikke i disse tilfælde bliver tale om skattemæssige virkninger. Det ærede medlem spørger så, hvorfor det samme ikke skal være tilfældet for beboelsesejendomme i øvrigt, så vidt jeg forstår altså etageejendomme, karreer o.s.v. Det er et spørgsmål, som vi har overvejet. Se, betingelsen for, at sådanne ejendomme ved handel bliver omvurderet, og at der derefter indtræder skattevirkninger, er jo, at handelen har fundet sted til en pris, der ligger mere end 75 pct. over vurderingen, og det er over for mig oplyst, at det praktisk talt aldrig finder sted for sådanne ejendomme; derfor skulle det altså simpelt hen ikke være nødvendigt at have en særlig bestemmelse for deres vedkommende.

Det ærede medlem var stærkt inde på — det var det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen også — at der ikke bliver noget provenutab ved at ophæve grundstigningsskylden fuldstændig, fordi visse beregninger viser, at efter den 13. almindelige vurdering vil de andre grundskatter give et større provenu end nu og dække ind her. Det er naturligvis rigtigt under forudsætning af, at man opererer med de promiller, der er tale om — det kan jo ingen af os på nuværende tidspunkt vide — men det må alligevel være sådan, hvordan man end vender og drejer det, at de millioner, man slipper her, de skal ind på en anden måde. Hvis vi beholder grundstigningsskylden på 1960-niveauet med det provenu, der dér er tale om, kan vi nøjes med tilsvarende mindre enten på andre ejendomsskatter eller på indkomstskatter eller på forbrugsafgifter, eller jeg havde nær sagt hvor som helst man ville vælge at tage denne lettelse.

Man kan ikke sige, at det ikke spiller nogen provenumæssig rolle. Det gør det naturligvis; for slipper man pengene på et felt, må man have dem ind på et andet, og så må man overveje, på hvilken måde byrdefordelingen nu bliver rimeligst; derfor er de bemærkninger, det ærede medlem hr. Ove Hansen i den forbindelse gjorde, ikke ligegyldige, således som man har villet fremstille det.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen spurgte så, om vi, hvis nu prisniveauet faldt, så alligevel skulle opretholde den fikserede grundskyld på 1960-niveauet. Jeg er lige ved at sige med det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen gør sig bekymring og uro for mange ting, men ét er fornødent — i dette tilfælde måske nok at holde sig til, hvad der er sandsynligt. Jeg synes ikke, det er meget sandsynligt, at prisniveauet vil falde til under 1960-niveauet, men skulle det gøre det, er det for mig en selvfølge, at grundstigningsskylden må følge med ned. Jeg synes dog, at alene det, at det ærede medlem også vil tage det med, ligesom er udtryk for, at ved diskussionen af disse ting skal man netop gøre sig bekymring og uro for så mange ting som muligt.

Det ærede medlem spurgte — og andre

[Finansministeren.]

har også været inde på det — hvorfor man ikke nu går videre og klarer flere ting i denne forbindelse, og hvorfor vi skal vente på udvalgsarbejdet. Her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det, der er tale om i det nedsatte udvalg vedrørende forenkling af ejendomsbeskatningen, netop er, at hele ejendomsbeskatningen tages op til behandling, og den endelige løsning, som vi skal finde på disse meget spegede problemer — for det tror jeg vist godt vi kan erkende alle sammen at de er — skulle jo gerne have en vis sammenhæng. Derfor mener jeg, det er rigtigt, som vi her har gjort det, at foreslå udskydelse af vurderingen, til vi får en afklaring, at vi foretager den midlertidige foranstaltning, at omvurderingerne i 1963 og 1964 i de allerfleste tilfælde ikke får skattemæssige virkninger, og at vi tilkendegiver, som regeringen klart har gjort det, at der skal ske en fiksering af grundstigningsskylden, så at man ved, hvilken hovedretningslinje vi sigter efter. Men den nærmere kulegravning af hele spørgsmålet om ejendomsbeskatningen må nu finde sted som planlagt, og vi må give den tid dertil, som er nødvendig. Så kan man, synes jeg, i den sammenhæng prøve på at få en mere rationel og rimelig ordning, end vi har i øjeblikket.

Når det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen mener, at forslaget om udskydelse af vurderingen og forslaget om den særlige indkomstskat er det eneste kontante i oplægget her, kan jeg ikke give det ærede medlem ret, for også behandlingen af omvurderingerne efter dette lovforslag og tilkendegivelsen af regeringens videre hensigt er særdeles kontante ting. Jeg har givet tilsagn om at ville forhandle om at gøre det så kontant, at vi f.eks. nedlægger direktivet i en lov eller i en beslutning.

Det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen hævdede, at § 4 i det foreliggende lovforslag kun er en lovfæstelse af en praksis, som allerede findes. Det må bero på en misforståelse, for i øjeblikket er det jo sådan, at hvis der finder handel sted med et parcelhus, så hænger — hvis jeg må sige det på den måde — den nye ejer på den høje grundstigningsskyld, og dette sker

netop ikke ifølge denne § 4. Hvis jeg må bruge det ærede medlems eget udtryk, kan jeg sige, at dette da er noget særdeles kontant.

Det ærede medlem spurgte så, om der ikke var tale om skævheder før 1960, og hvorfor vi nu ville fiksere på 1960-grundlaget. Det er mit indtryk, at problemerne om skævheder og urimeligheder og næsten hele diskussionen omkring hele denne lovgivning jo især er noget, vi har oplevet siden 1960, hvilket i sig selv taler for, at hvad der måtte have været af skævheder før 1960, er af meget begrænset karakter. Det er også siden 1960, vi har haft den stærke prisstigning på grunde og arealer, som har medført, at problemerne træder så stærkt frem. Derfor ville jeg netop finde, at 1960-grundlaget stort set er det rigtige grundlag at foretage en fiksering på.

Nu er vi vist ganske enige om, at der skal ske en væsentlig ændring på dette felt. Fra regeringens side er vi indstillet på fiksering, fra oppositionens side er man indstillet på en ophævelse af grundstigningsskylden. Men jeg synes da ikke, at man af den grund skal have lov at sige hvad som helst af nedsættende om grundstigningsskylden, som man nu har lyst til det.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sagde, at grundstigningsskylden, som vi jo hidtil har haft den, ikke har øget udbuddet af jord, ikke har nedsat prisen på jorden, og at den i forskellige andre henseender heller ikke havde haft virkning. Jeg synes, at det for en ordens skyld skal slås fast, at dette er rene postulater, for det ærede medlem ved så lidt som nogen af os andre, hvorledes forholdene ville have været, hvis vi ikke havde haft grundstigningsskylden. Det ved ingen af os. Ja, det er muligt, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen er synsk i så henseende og kan fortælle os, hvordan det ville have været, men jeg føler mig i hvert fald ikke i stand til det, og jeg må sige, at en udtalelse derom, det er en påstand. Jeg synes, at det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen, som i øvrigt talte, jeg vil ikke sige overraskende sagligt, men meget sagligt i dag, skulle have holdt sig for god til at bruge disse, skal vi sige følelsesmæssigt bestemte postulater.

Jeg vil gerne anholde en anden måde at argumentere på. Det ærede medlem for-

[Finansministeren.]

klarede, hvor stor en del af grundstigningsskylden der hviler på Københavns amt, og hvor meget der hviler på den øvrige del af landet, og kom altså til, at i forhold til — ja, for resten i forhold til hvad? — hvilede der alt for meget på Københavns amt, hvilket var en oplagt uretfærdighed. Må jeg spørge det ærede medlem: har det ærede medlem undersøgt, hvor stor en del af indkomstskatterne der hviler på Københavns amt? Hvis det ærede medlem gjorde det, ville det ærede medlem nok også komme til, at det var en forholdsvis stor del af de samlede indkomstskatter. Hvis det ærede medlem var ude på at argumentere på denne måde, kunne det ærede medlem også finde ud af, at det var skrigende uretfærdigt. Når man skal argumentere om, hvad der er retfærdigt eller uretfærdigt for et eller andet område i landet, må man jo stille det i forhold til et eller andet — f. eks. for indkomstskatternes vedkommende til indkomsterne og for grundstigningsskyldens vedkommende vel også til grundværdierne, og hvad der dér foregår. Jeg finder denne argumentation lidt tyndbenet, og den styrker ikke troen på, at det i ét og alt er de vises sten, det ærede medlem har fundet.

Jeg synes også, man kunne skønne en vis forskel i de ærede ordføreres indstilling. Medens det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen meget klart og meget kraftigt talte for en fuldstændig ophævelse af grundstigningsskylden, sporede jeg hos det ærede medlem hr. Axel Kristensen i hvert fald en, skal jeg sige forståelse for tanken om, at fiksere den på et eller andet niveau. Det kan være, jeg har misopfattet det ærede medlem. (*Axel Kristensen*: Ja!). Men jeg mente at spore en sådan forståelse.

Til det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen skal jeg blot sige, at jeg takker for tilsagnet om at medvirke til at udsætte vurderingen og overveje forholdene i øvrigt. Som jeg tidligere har sagt, synes jeg, at alle gode tanker om, hvorledes vi fremover kan klare problemet omkring grundspekulationen, må være velkomne og indgå i overvejelserne.

Til det ærede medlem hr. Mose Hansen kun én ting, nemlig at jeg jo ikke har sagt, at dette lovforslag er nogen forenkling. Jeg regner med og håber på, at vi kan få for-

enklingen, når udvalgsarbejdet er forbi og vi kan se tingene i sammenhæng. Men indtil da må vi træffe midlertidige foranstaltninger, og det er jo sjældent, midlertidige foranstaltninger samtidig er forenklinger.

Ove Hansen: Jeg skal ikke forlænge diskussionen meget, kun gøre nogle enkelte bemærkninger. Jeg vil gerne her ligesom finansministeren sige, at det er min opfattelse, at den kraft, hvormed man forrige gang gik frem mod grundstigningsskylden, ligesom er afdæmpet noget. Jeg synes også, at det materiale, vi har fået i udvalget, giver anledning til en vis afdæmpning.

Til det ærede medlem hr. Axel Kristensen vil jeg gerne sige, at de tal, jeg har givet for den kommune, jeg bor i, vil jeg naturligvis meget gerne stille til rådighed for det udvalg, der bliver nedsat. De tal, jeg opererede med for Københavns amt, har vi fået i grundstigningsskyldsudvalget; de findes i bilag 9.

Jeg vil gerne bede det ærede medlem hr. Axel Kristensen bekræfte, om jeg har forstået hans bemærkning om det skattetab eller provenutab, der ville vise sig, i fald grundstigningsskylden skulle forsvinde, rigtigt. Det ærede medlem gjorde opmærksom på, forstod jeg, at man ville få kompensation herfor via ejendomsskatterne derved, at ejendommene ville stige i værdi, hvorfor man ville få et yderligere beløb ind, som kunne dække det, grundstigningsskylden tidligere gav. Det ville være rart at få bekræftet, om man er indforstået med, at det provenutab, der opstår, skal overføres til og erstattes af ejendomsskatterne, altså udredes ene og alene af ejendomsskatterne.

Jeg vil også gerne høre, om det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen har en lignende opfattelse som den, jeg her har givet udtryk for at jeg mener det ærede medlem hr. Axel Kristensen har.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen beskyldte mig for at kritisere udvalgsarbejdet. Det har jeg ikke gjort. Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, kun henviser til Folketingstidende. Når fortrykket foreligger, vil det ærede medlem kunne se, hvad jeg har sagt.

Jeg har ikke fået svar på de spørgsmål, jeg stillede det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen med hensyn til det mate-

[Ove Hansen.]

riale, som jeg forstår VK-partierne har udarbejdet, inden de fremsatte deres forslag i sin tid, men det vil måske også være rigtigere, om vi i udvalget får lov til at kigge på dette materiale.

Axel Kristensen: Jeg er ked af, at jeg skal bedrøve den højtærede finansminister. Jeg kan ærlig talt så godt lide ham, så jeg er ked af det. Jeg har imidlertid overhovedet ikke givet udtryk for, at jeg mener, vi skal slække på kravet om, at grundstignings-skylden skal helt væk. Jeg kan betro den højtærede finansminister, at jeg har været en af de ivrigste fortalere for, at vi skulle tage dette standpunkt, som jeg anser for rigtigt. Noget andet er, at jeg mener, at det er bedre at få den fikseret på 1960-niveauet end at blive ved med galskaben. Det er det, jeg har givet udtryk for. Men vi er desværre ikke i flertal. Var vi det, var der meget, der så anderledes — og bedre — udi dette land, f. eks. ville ejendomspriserne være lavere. (*Munterhed*). Ja, det har vi fremsat forslag om nogle gange. Jeg kan ikke forstå, at noget menneske, der er ved sine fulde fem, kan le ad, at tilbud og efterspørgsel har med priser at gøre. Man har kunstigt begrænset udbuddet, så at det ærede medlem hr. Ove Hansen i udvalget har kunnet sige, at han har haft 72 andragender om arealer til erhverv, men har kun kunnet bevilge 50. Når man taler om at bevilge og om at få lov til at købe en grund, når man skaber de tilstande, at vi har sælgers marked, så de kan forlange, hvad de vil, så er det klart, at priserne bliver høje. Det værste er såmænd ikke de nye steder, hvor det sker, men at man opvurderer det hele, så det bliver svært for folk at beholde deres eget hus; på den måde får vi alt det roderi, vi har fået. Havde man fulgt vort forslag om at pålægge kommunerne at sørge for, at der altid lå så meget ved hovedkloakkerne, at hvis ejeren ikke ville sælge sin gård til en rimelig pris, kunne man købe en anden, så havde forholdene været helt anderledes. Når man skaber den tilstand, at en landmand eller en gartner ved, at i løbet af 2 år skal man have hans jord, og så kan han få 20 kr. for den, så sælger han den naturligvis ikke for 2 kr.; men hvis han derimod har jord, der kun er 1 kr. værd til

landbrug — mere er den ikke værd i dag — og man sikrer ham den inden for hans levetid og bliver ved at lægge på og lægge på, så bliver prisen 2 eller 3 kr. for jord til udstykning, det skal jeg svare for.

Sådan var det før, og sådan vil det blive igen. Derfor er jeg sikker på, at når vi engang får magten, falder priserne, for så laver vi det fornuftigt. Så er det rart at have fået tilsagn om, at så skal grundstigningsskylden også falde væk.

Den højtærede finansminister sagde, at han havde forstået sit forslag således, at det også skulle være en forskydning af perioden; men så bliver det virkelig nødvendigt, at den højtærede finansminister udarbejder ændringsforslag, for således som det er formuleret, går det kun ud på, at man udskyder vurderingen et år, og der bliver stående tilbage i loven efter ændringen, at vurdering skal finde sted hvert fjerde år efter 1956; det kan aldrig blive en forskydning af perioden. Jeg ved såmænd ikke, hvor meget det betyder, men det kan betyde noget for de forskellige skatter, der kommer, hvornår man vurderer, om man vurderer lidt senere og der er sket stigninger i mellemtiden. Det vil også kunne betyde noget for formueskatten, hvordan man bærer sig ad. Men var det ikke rimeligt, når man udskyder virkningen for ejendoms-skatterne, som er den egentlige hensigt med udskydelsen, at så skulle den slet ikke have skattemæssig virkning, heller ikke på formuerne? Er det ikke urimeligt, at man siger: vi vil ikke vurdere op og beskatte højere, men omvurderingen skal senere sættes ned? Dog skal der alligevel regnes med større formuer i den periode. Var det ikke rimeligt at sige, at det skal ingen skattemæssig virkning have? Alle disse ting kan vi snakke om i udvalget.

Når det ingen betydning har, at man undtager udlejningsejendomme, kunne vi så ikke lade være at undtage dem, og kunne vi ikke samtidig lade være at undtage erhvervsjendomme, der handles, for dér har det sikkert nogen betydning, det er der da ingen tvivl om. Jeg henstiller til ministeren, at disse to undtagelser falder bort.

Jeg hører nu, at den højtærede minister mener, at det er ikke grundejerne, der skal klare det, det er indkomstskatten, der skal sættes ned ved hjælp af den højere ...

[Axel Kristensen.]

(*Afbrydelse*). Ja, undskyld, men ved at sige, at den grundskyld, der følger af vurderingsstigningen, kan dække tabet, derved skulle man altså berøve andre en skattnedsættelse. En skattnedsættelse på hvad? Det er altså dem, der ikke betaler grundskatter, der er tale om, det er altså indkomstskatten, der skal sættes ned. Jeg troede virkelig, at man i de fleste kommuner, det her drejer sig om, nemlig omegnskommunerne, havde et forhold mellem den beskatning, man lægger på ejendom, og den, man lægger på indkomst; man har et fordelingsforhold, som er forskelligt fra kommune til kommune, det vil altså sige ...

(*Afbrydelse*). Nå, har man ikke det mere? Nå ja, så er jeg altså forældet i den retning. Men man vedtager jo dog, hvordan man vil fordele det, når det kommer til stykket, og man kan så flytte rundt på det fra ejendom til indkomst, det kan man vel nok. Men jeg kan ikke se, der vil være rimelighed i, at fordi ejendommene vurderes højere op, skal de bære en større del af de samlede udgifter i kommunen. Derfor er det rigtigt, hvad vi har sagt om provenuet.

Jeg takker for tilsagnet om en lovfæstelse, og jeg tror, det vil være godt for befolkningens sindsro og tryghed, at man ved, hvad det er, der skal komme. Når jeg sagde, der var forskel, er det ikke afkræftet ved, at den højtærede minister læser et sted op, men vi har fået udtalelser fra det udvalg, der sidder, og i det svar står der et sted, hvad det er, man vil, og noget andet et andet sted. Det er disse sammenligninger, der har gjort, at jeg siger, der er visse uklarheder. Derfor sagde jeg, hvordan jeg havde forstået det, og jeg har øjensynlig forstået det sådan, som ministeren også mener det skal forstås.

Til det ærede medlem hr. Helge Larsen vil jeg gerne sige, at det, han sagde, klart viste, at jeg havde ret, da jeg til indledning sagde, at regeringen og regeringspartierne ikke helhjertet er med i dette forslag. Det var en krampagtig klamren sig til grund-

stigningsskylden: den kunne regulere priserne og alt muligt. Men det har den jo netop ikke kunnet. Jeg har snakket med folk, der ville sælge ejendomme i disse år. Der er ikke nogen af dem, der har skelet til grundstigningsskylden. De har kunnet få sådanne priser, at det var en mægtig forretning at sælge, det har de kunnet stikke i lommen og gå med, og derfor har de solgt. Bagefter er der blevet sagt, at når de har fået 30 kr., er der en stigning på 20 kr., og yderligere er der grundstigningsskylden, så kommer man op på 20 kr. til, det er 50 kr., derefter grundstigningen fra 1½ til 50 — og så skulle man blive ved med den galskab. Hele den form, man har anvendt, er tåbelig, den har ført til de tåbelige resultater. Jeg er helt sikker på, at sådan som tilstanden er, sælger folk, fordi det er fordelagtigt at sælge. Det, de får lov til at tage med fra handelen, er det, der bestemmer prisen, ikke alt det andet. Og da folk ikke kan få det uden at betale grundstigningsskyld ekstra — de kan ikke få det, der findes ingen grunde uden — så accepterer de det, så betaler de, ligesom de accepterer, at de skal betale indkomstskat eller kloakbidrag eller vejbidrag. Den går slet ikke ind i begrebet ejendomshandel, denne skat; derfor er det bare noget, der er klistret ovenpå, og som har gjort det dyrere for folk at klare sig.

Så taler det ærede medlem hr. Helge Larsen om noget uhyggeligt, han taler om særlig grundskyld på ejendomme, der ligger til udstykning. Vil det sige, at man vil fortsætte med grundstigningsskylden, men bare give den et andet navn? Skal folk snydes, er det det, der er meningen? Det må det da være, hvad er det ellers? Skal man lægge særlig skat på de jorder, der skal udstykkes, fordi de ikke kan sælges, så vender man tilbage til grundstigningsskylden bare under en camoufleret form, og så må jeg tro, folk bliver bange. Så bliver det helt nødvendigt at fastslå, hvad vi skal foreslå. Så kan man ikke foreslå en hel masse andet, som går ud på det modsatte

[Axel Kristensen.]

af det, vi har fastslået som arbejdsgrundlag. Jeg blev dybt ængstelig ved det, det ærede medlem her siger.

Må jeg give et eksempel på, hvor urimeligt noget sådant ville være. Jeg har en niece, som er gift med en gartner, der er så syg, at han ikke kan passe sit gartneri. De må forpagte det ud, der er 2 tdr. land, det er 10.000 m², og 2.000 m² drivhuse. Det kan i dag ikke bygges under 150 kr. pr. m², lad os sige 100 kr., fordi det er brugt, det bliver 200.000 kr., og så er der bygninger og andre ting, og så får de ikke en øre for jorden. De skal have 300.000 kr. for det. Hvis nu man kommer og lægger en særlig grundskat på det, fordi de ikke vil udstykke og sælge det under den pris, hvor de kan få deres værdier hjem igen, vil det sige, hvis de f. eks. skulle betale den sædvanlige grundskyld, bare af 30 kr., som de skal have for at få deres penge hjem, at så er det 1 kr. pr. m² om året. De går fallit. Vil man behandle erhvervsdrivende på den måde? Det vil man, når man vil tvinge dem til at sælge gennem sådanne skatter. Det er blodig uret, man her begår over for en række mennesker.

Det ærede medlem siger, vi får bedre tid ved at udskyde vurderingen. Det gør vi nu ikke. Efter vort forslag havde vi nøjagtig samme tid, nemlig til næste forår, hvis vi fik vurderingen den 1. september. Hvis vi havde vedtaget, at grundskylden skulle væk, havde vi hele næste vinter ligesom efter regeringsforslaget til at ordne alle de andre forhold, så der blev såmænd ikke bedre tid til at overveje tingene efter regeringens synspunkter end efter vore. Der er bare den forskel, at vi fastslår, at grundskylden totalt og aldeles skal væk, derefter reformerer man den øvrige ejendomsbeskatning.

Gottschalek-Hansen: Jeg forstår, at jeg beklageligvis er kommet til at tillægge det ærede medlem hr. Ove Hansen en udtalelse, som det ærede medlem ikke har fremsat. Jeg giver min undskyldning. Det er kedeligt, at man kan sidde og ikke være opmærksom nok; men alt har en psykologisk forklaring, det har dette også. Da det ærede medlem talte, sad jeg og betragtede det ærede medlem hr. K. B. Andersen, som netop på et møde i Haderslev har udtalt sig om den

manglende arbejdsgang i det udvalg, der er nedsat, og så har tankerne krydset hinanden. Det ærede medlem er oven i købet medlem af udvalget, så det virkede lidt underligt, men det kan det ærede medlem hr. Ove Hansen jo ikke gøre for. Jeg giver altså en undskyldning.

Den højtærede finansminister taler om provenutabet og om, at de millioner, man slipper, skal ind igen et andet sted, og det er jeg enig i. Ministeren kan ikke gribe pengene ud af luften, det er jeg helt enig i; men når man har den opfattelse, højtærede minister, at det er en forkert måde, man inddrager pengene på, er vi vel enige om, at man må have lov at kæmpe for, at det sker på en mere retfærdig måde, så at man tager skyldigt hensyn til alle mennesker, for jeg føler, der sker en uret mod et bestemt antal medborgere i landet.

Om lovforslagets § 4 sagde jeg, at den stort set svarede til lovens § 69; der var ikke væsentlige ændringer. Jeg erkender, det er en nydannelse, at omvurderingerne ikke skal influere. Det er ikke tilfældet i øjeblikket, men stort set bliver det en lovfæstelse af gældende praksis, sådan må man vist nok opfatte det.

Den højtærede minister omtalte urimelighederne og skævhederne og mente, det først var efter 1960, at disse blev mærkbare. Nu er det rigtigt, at provenuet for året 1961-62 var 53,1 mill. kr., medens det for 1960-61 kun var 20,2 mill. kr., men jeg vil da gerne spørge den højtærede minister: hvis der nu virkelig er borgere, som kan påvise, at de har været genstand for en urimelig behandling i tiden forud for 1960, og at der har været skævhed i deres grundværdistigningsafgiftsforpligtelse — det er næsten ikke til at sige — vil den højtærede minister så være villig til at bøde på en sådan uret, som man erkender kan foreligge? Det synes jeg dog er ret interessant, for der er et betragteligt antal medborgere, der vitterligt har mærket en, jeg kan godt sige urimelig konsekvens af grundværdistigningsafgiften også før 1960. Jeg vil da være meget interesseret i at høre den højtærede ministers bemærkninger hertil.

Ministeren siger, det er postulater, når jeg i min aversion mod selve grundværdistigningstanken hævder, at den ikke har skaffet mere jord, ikke har bremset spekula-

[Gottschalck-Hansen.]

tionen, ikke har gjort jorden billigere. Ja men den højtærede minister vil vel medgive mig, at selv de ublu spekulationer ikke er bremsset, at de stadig finder sted. Når vi går over til næste punkt på dagsordenen, skal vi bl. a. drøfte dem. Jeg har før over for den højtærede minister givet udtryk for, at jeg ikke har været tilhænger af, at samfundet skal sidde med hænderne i skødet og bare iagttage en uanstændig udbytning og udnyttning af samfundet, især i en tid, hvor jord er en mangelvare, og hvor der på så mange måder gribes ind. Det er jeg ikke tilhænger af, men den gældende lov har ikke kunnet forhindre spekulation; det er en kendsgerning. Det er også en kendsgerning, og jeg er villig til at bevise det i udvalget, at loven ikke har medvirket til at gøre jorden billigere. Det er ikke et postulat, det kan dokumenteres. Det er heller ikke et postulat, at grundværdistigningsafgiften helt i strid med lovens ånd er lagt på køberen, hvor den skulle påhvile sælgeren. Jeg er som bekendt medlem af finansudvalget og også af dettes byggeudvalg og har været med til at slutte mange handler, hvor vi køber og somme tider sælger, men som regel køber til staten. Selv hvor staten optræder som køber, får den pålagt den afgiftspligtige grundværdistigning. Nu betyder det i det foreliggende eksempel ikke så meget, fordi staten ikke skal betale, men det betyder dog en postering i regnskabet og betyder noget for selve ånden, tanken og ideen i det. Det er altså ikke postulater, højtærede minister, men ting, jeg er villig til, når vi mødes i udvalg og samråd, at underbygge og bevise. Det kan jeg gøre på adskillige af disse områder.

Endelig talte ministeren om Københavns amt og sagde, at jeg havde peget på, at det var $\frac{1}{3}$ af den samlede grundstignings-skyld, der blev erlagt i Københavns amt, og så spurgte den højtærede minister: $\frac{1}{3}$ af hvad? Af de $\frac{2}{3}$ selvfølgelig; de $\frac{2}{3}$ ligger andre steder i landet fordelt mellem København og købstæderne og amts- og sognekommunerne. $\frac{1}{3}$ af det samlede provenu ligger inden for dette begrænsede område. Jeg ved meget vel, at man siger, at det er attråværdigt at bo i Københavns amt; det ved den højtærede minister også. Jeg ved meget vel, at der er mange ting, der kan

være tilløkkende, men det kan da ikke være rigtigt, at man lægger en sådan ekstra beskatning, som jo også har tilsvaret til staten, derved at halvdelen af provenuet skal gå til staten, hos de folk, der gerne vil bo i Københavns amt. Det har da ikke noget med statens provenu og indtægt at gøre — intet. Det er en urimelig lov. Ministeren skal selvfølgelig prøve at forsvare en dårlig sag, men jeg tror, jeg er så stor en psykolog og menneskekender, at jeg kan føle mig overbevist om, at den højtærede minister langt inde i sit hjerte i virkeligheden er enig med mig. Det, vi er samlet til her, er, jeg vil ikke sige en slags gravøl eller jordfæstelse, men vi er ved at lade et kapitel af en bestemt særpræget lovgivning gå al kødets gang.

Det ærede medlem hr. Helge Larsen pegede på det, jeg havde sagt om, at det eneste kontante var udskydelsen og fikseringen, og at det ikke var noget at tale om. Jeg har været inde på det over for den højtærede minister, men jeg vil gerne spørge: hvad med formuebeskatningen? Den bliver jo ikke fikseret, der kommer et problem dér, man skal have med ind i billedet også, og så må jeg fastholde, som jeg også har sagt til den højtærede minister, at der i overvejende grad er tale om at lovfæste den gældende praksis, for så vidt angår lovforslagets § 4.

Når det ærede medlem taler om, at man ved en ophævelse af loven giver en foræring til ejerne og lejerne og for den sags skyld også til industriherrerne — vi kan nævne dem alle sammen — forstår jeg ikke denne betragtning. Er det en foræring, at man fjerner noget, man synes er forkert? Det er jo min opfattelse, at det er noget, der er forkert, det er noget, der er uretfærdigt, det er noget, der virker vilkårligt, helt tilfældigt, det er noget, der skaber ulighed befolkningsgrupper og enkeltpersoner imellem. Er det en foræring, at man søger at råde bod på det? Den betragtning kan jeg ikke godtage.

Det ærede medlem spurgte om vore tanker med hensyn til grundbeskatningen. Jeg har gentaget det her i dag, og jeg har over for den højtærede minister sagt, både når vi er mødtes ved møder og her, at vi er meget interesserede og vil gå positivt og aktivt ind i et simplificeringsarbejde med hensyn til hele ejendomsskatteproblemet.

[Gottschalck-Hansen.]

Vi mener, at statsgrundskylden på de 6 promille passende kan ophæves, at amtskatterne, der i øjeblikket kan gå maksimalt til 14 promille, kan afskaffes — de er jo under omlægning i øvrigt ved amtsfonden — og at den kommunale beskatning, som er bundet af grænserne: minimum 10 promille og maksimum 35 promille, i dag kan lægges om, således at alle former for ejendomsbeskatning samles i én kommunal skat.

Hvad promillen skal være, kan vi tale om, når vi samles; det er ikke mig, der skal lave det. Jeg siger bare, at jeg vil være med til at arbejde på det. Hvor høj den efter min mening skal være, skal den højtærede minister nok få at vide; jeg kan love, at den bliver ikke alt for stor. Det håber jeg også den højtærede indenrigsminister er enig i. Det er en foræring til den højtærede indenrigsminister, det er hans område. Vi erkender, at kommunerne naturligvis må have nogle indtægter over jordbeskatningen, det er vi helt indforstået med, og vi giver tilsagn om, at vi vil medvirke til en forenkling af ejendomsbeskatningen; men begynde nu i enkeltheder at drøfte promiller, det turde vist være en postgang for tidligt.

Helge Larsen: Det ærede medlem hr. Axel Kristensen mente ikke, at grundstignings-skylden havde nogen betydning i retning af at holde priserne nede, han mente ikke, at køberen tog hensyn dertil, og det må erkendes, at vi her er på et område, hvor vi ikke har eksakte beviser, hverken for det ene eller det andet, men jeg går ud fra, at folk, der går ud for at handle, tænker sig om, og jeg tror også, de tager i betragtning, hvilken byrde der ligger på den jord, de skal købe. Derfor tror jeg også, at en grundstignings-skyld som en samfundsprioritet har indflydelse på prisfastsættelsen, og den indflydelse må virke i retning af at tvinge priserne ned.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen var også inde på spørgsmålet om disse direktiver. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde tidligere, at vi er fuldstændig rede til at drøfte dette, men det må ske ud fra den forudsætning, jeg nævnedes i mit første indlæg, nemlig at vi ønsker at have en mulighed for at tvinge jord frem, som holdes tilbage i spekulationshensigt.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen kunne ikke forstå, at der kunne være tale om en foræring, hvis vi ophævede grundstignings-skylden på en ejendom. Ja, jeg betragter nu en sådan grundstignings-skyld som en samfundsprioritet, der er i den pågældende ejendom, og når man ophæver en sådan samfundsprioritet, må det efter almindelige privatøkonomiske beregninger betyde, at den pågældende ejendom kan sælges til en højere pris. Derfor er der tale om en foræring, som den pågældende ejer naturligvis ikke kan have noget imod, men som senere købere, en senere generation, skal betale. Derfor er problemet ikke så enkelt, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen vil gøre det til.

Øg lad mig lige slutte med et par bemærkninger om det, som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen sagde om at fiksere hele ejendomsbeskatningen: amtsbeskatningen, den kommunale beskatning og statsgrundskylden. Som jeg har sagt før, er jeg absolut interesseret i at drøfte en sådan tanke. Spørgsmålet er, hvor promillen skal lægges, og jeg tror, det ærede medlem skal gøre sig klart, at når han drager alt dette ind — amtstueskat, kommunalskat og statsgrundskyld — skal der mange steder i landet en ganske anselig promille til. Men hvis det ærede medlem kunne tænke sig en 40-promille-, en 4 pct.-fiksering, begynder det at nærme sig noget, der er værd at tale om. Hvis vi så samtidig kunne få en ændring, sådan at vi får en virkelig afgift af den jord, der overgår til anden anvendelse — noget, som også det konservative folkeparti har været inde på — ja, så begynder der at tegne sig et mønster til en virkelig reform. Men vil det ærede medlem være med til det?

Herluf Rasmussen: Det forekommer mig, at den højtærede finansminister lod sig provokere til at give et tilsagn om et interval på 4 år, hvis man udsatte vurderingen til 1. september 1965 — det var vist i sit svar på et spørgsmål fra det ærede medlem hr. Axel Kristensen. Hvis jeg har opfattet det rigtigt — hvad jeg håber jeg ikke har — må jeg give udtryk for, at det er for tidligt allerede nu at fastsætte den 14. almindelige vurdering, al den stund vi vel nok må tage under overvejelse, om ikke hele det, jeg vil kalde vurderingsmandsinstituttet skal have

[Herluf Rasmussen.]

en anden karakter, og om vi ikke hellere, for at undgå store spekulationer i de store mellemperioder, skulle gå over til årlige vurderinger, altså helt generelle årsomvurderinger.

Finansministeren (Poul Hansen): Hvad det sidste angår, må jeg sige, at jeg har sådan set ikke gjort andet end at forklare, hvad jeg havde tænkt mig med lovforslaget. Jeg kan da ikke have noget imod, at man overvejer, om der kan findes en anden ordning.

Til det ærede medlem hr. Axel Kristensen har jeg om provenuspørgsmålet blot den ene bemærkning, at hvad jeg sagde, må jeg henvise det ærede medlem til at læse i fortrykket. Med tilfredshed noterede jeg, at jeg altså er enig med det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen i, at hvad man slipper et sted, må man have ind et andet sted.

Det var jo helt rørende, som det ærede medlem hr. Axel Kristensen bedyrede tinget om sin tro på, hvilke vidunderlige tilstande vi ville få, hvis det ærede medlems parti fik flertal — jeg formoder sammen med det konservative folkeparti. Det var sådan set overflødig, for det ærede medlem ville vel ikke høre til dér, hvis han ikke havde denne tro. Men der var en ting, der undrede mig, og det var, at det ærede medlem sagde, at når de to partier nu havde fået flertal her i tinget og priserne gik ned, så ville det være rart at have et tilsagn om, at grundstigningsskylden også skulle falde. Ja men ville man da ikke ophæve den, når man havde fået flertallet? (*Axel Kristensen: Jo!*). Nå, ja, men så er det da lidt mærkeligt at lægge sådan vægt på det.

Til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen vil jeg sige, at jeg kan da ikke afvise, at vi kan drøfte, hvad der måtte være af uretfærdigheder før 1960. Jeg er bare lidt bange for, at man måske her kan bevæge sig ind i noget, der er væsentligt mere besværligt, end hvad realiteterne kan bære; men vi kan da se på sagen, og hvis vi får nogle konkrete eksempler, er det lettere at afgøre, hvad der kan gøres.

Jeg må fastholde, at det ærede medlems opfattelse af § 4 er en mærkelig opfattelse, for det, der sker efter § 4, er det stik mod-

satte af, hvad man hidtil har gjort i tilsvarende tilfælde. At det nærmest skulle være at lovfæste praksis, er, om jeg så må sige, en fortolkning, som man skal være særligt indrettet for at præstere — det synes i hvert fald jeg.

Med hensyn til hvad der var postulat, og hvad der ikke var postulat, vil jeg sige, at man i en række konkrete tilfælde måske nok kan påvise, at loven om grundstigningsskyld har virket eller ikke har virket sådan og sådan, men derfra og til at hævde, at den generelt intet har betydet i retning af at bremse spekulationen, holde priser nede eller skaffe udbud, synes jeg, der er så langt, at det må karakteriseres som et postulat; for det ærede medlem kan jo ikke vide, hvorledes det over hele linjen havde set ud, hvis denne lov ikke havde eksisteret; det vil jeg gerne have lov til at sige.

Hvad angår Københavns amt, kan jeg stadig væk ikke forstå det synspunkt, man giver udtryk for, når man siger: $\frac{1}{3}$ af grundskylden ligger her, altså må det være uretfærdigt. Jeg synes, det skal ses i en anden sammenhæng. Hvis man undersøgte den samlede skatteudskrivning i Københavns amt, ville man måske oven i købet komme til det resultat, at de 24 mill. kr. fra eller til ikke spillede nogen overvældende rolle, således at det, der nu skal fremstilles som en kolossal byrde på os ude i amtet, i virkeligheden er noget relativt beskedent.

Jeg vil gerne tage til genmæle over for det ærede medlems formodning om, at jeg i mit hjerte skulle være enig med det ærede medlem. Det er muligt, at jeg har et stort hjerte — jeg ved det ikke — men så stort, at det skulle kunne rumme også det ærede medlems anskuelse, er det nu ikke.

Erhard Jakobsen: Som en sidegren af den debat, der har været ført her om grundstigningsskyld, har der nu et par gange lydt toner fra konservativ side om, at man ønskede en ny form for ejendomsskat — jeg forstår noget i retning af en ensartet promise landet over. Inden der opnås politisk enighed mellem det radikale venstre og det konservative folkeparti på det punkt — hvad vi så optræk til her — vil jeg gerne udstøde et varselråb og pege på, hvad konsekvensen er af en ensartet promise. Hvis man tror, at en ensartet promise

[Erhard Jakobsen.]

betyder ensartet beskatning, tager man meget fejl. Må jeg pege på, at ved den kommende vurdering vil en ganske almindelig villagrund dér, hvor jeg bor, blive vurderet til 50.000 kr. I Hillerød vil formentlig en lignende grund blive vurderet til 25.000 kr., og i Brande eller et andet sted i Jylland vil den blive vurderet til 5.000 kr. Hvis man tager samme promise, f. eks. 10, betyder det, at man i Gladsakse skal betale 500 kr., i Hillerød 250 kr. og i Brande 50 kr. De tre ejere vil have lidt svært ved at forstå, at de er ensartet beskattet, hvis i øvrigt deres indkomster er nogenlunde ens og deres forhold i øvrigt er ens. Nej, jeg tror nok, man skal være meget varsom med at indføre en ensartet promise. Jeg tror, man gør klogt i at stille kommunerne nogenlunde frit; det ligger der vel også i det kommunale selvstyre. Det kommunale organ kan bedst skønne over, hvordan det inden for sit område skal fordele skatterne på indkomst og ejendom på de forskellige grupper af borgere.

(Kort bemærkning).

Axel Kristensen: Jeg vil gerne komplimentere den højtærede finansminister, fordi han fangede mig i en lapsus, der var morsom; jeg morede mig selv over den. Dernæst vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om han ikke kunne tænke sig muligheden af, at formueskatten blev hvilende, ligesom ejendomsskatterne er det de steder, hvor man foretager disse omvurderinger.

Aage Fogh: Jeg har med stor interesse lyttet til forhandlingen, og jeg bemærkede nogle liflige toner fra det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, idet det ærede medlem sagde, at han kunne tænke sig at samle alle de faste skatter i en enkelt skat. Det er klog tale. Altså amtsskatter, kommuneskatter og statsskatter skulle samles i én skat — skal vi sige på 4 pct., der lignede af kommunerne; for landbrugsejendomme gør vi skatten konjunkturbestemt, fordi landbrug og gartnerier, der skal leve af at dyrke jorden, bør have denne mulighed, hvis de kommer ud for dårlige tider. Så var den side af sagen klaret.

Dernæst har vi et problem, som jeg ved

at det ærede medlem gerne vil være med til at klare, og som vi forhåbentlig alle vil være med til at klare, og det er det, der opstår, når rå jord overgår til byggegrunde; det er dér, hele skaden sker, og det er der ikke én af deltagerne i denne debat, der har rørt ved. De, der har talt som ordførere, har alle — det gælder dog ikke mit partis ordfører — optrådt på parcelhusejernes vegne. Men som sagt, skaden sker, når rå jord overgår til at være byggegrunde. Lad os finde en eller anden form — må den ikke hedde grundstigningsskyld, så lad os kalde den noget andet — men altså, lad os finde en eller anden form, så vi får billigere jord frem.

Må jeg endelig sige til det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen, borgmesteren fra Gladsakse, at det var dog en mærkværdig tale: at hvis man har en ensartet promise i samtlige kommuner og jorden er dyrere i den ene kommune end i den anden kommune, så bliver den højere beskattet! Ja men hvis det er nogenlunde fornuftige mennesker, der bor i denne kommune og køber i denne kommune, så er det klart, at de giver tilsvarende mindre for en ejendom. (*Afbrydelse*). Ja, nu morer det ærede medlem sig, og jeg skal indrømme, at sådan er det ikke gået hidtil, men det er netop fejlen.

Må jeg lige nævne et lille eksempel på, hvordan det kan arte sig. Jeg var i Thisted, og dér var en venstreleder, som ville være meget streng ved mig og spurgte: vil folketingsmanden sige, hvad De mener om et eksempel, jeg har været ude for for ganske nylig her i Thisted; jeg købte en grund til 19.000 kr., og bagefter fik jeg pålignet 7.000 kr. i grundstigningsskyld, så grunden kom op på 26.000 kr.; hvad siger De til det? Så så jeg lidt på manden og sagde: det minder mig om det gamle mundheld, at når tosser kommer til marked, får kræmmeren penge! Det har jo aldrig været meningen, at den mand, der gav 19.000 kr. for en grund, bagefter skulle betale 7.000 kr. i grundstigningsskyld. Hvis han alligevel vil gøre det, så er der ingen magt, der kan hindre ham deri, det er klart; manden har altså opført sig forkert. Men hvis vi sørger for, at der kommer jord nok frem, så er problemet klaret. Derfor vil jeg gerne takke det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen for den bemærkning, at vi skal samle alle

[Aage Fogh.]

grundskatterne under ét. Gør vi det, så klarer vi nok det andet, hvis der ellers er vilje til det.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg må vel for en ordens skyld svare det ærede medlem hr. Axel Kristensen på hans spørgsmål om formueskatten. Jeg føler mig ikke i stand til på nuværende tidspunkt at give tilsagn vedrørende indretningen af formueskatten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Ove Hansen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fritagelse for grundstigningsskyld for skatteårene 1961-62 og 1962-63 af landbrugsejendomme.

(Lovforslaget (nr. 121) findes i tillæg A. sp. 1469, fremsættelsen i tidenden sp. 3592).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Lovforslaget (nr. 123) findes i tillæg A. sp. 1451, fremsættelsen i tidenden sp. 3578).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Ove Hansen: Med hensyn til det første lovforslag vedrørende fritagelse for grundstigningsskyld for visse landbrugsejendomme skal jeg ganske kort oplyse, at jeg meget gerne vil anbefale dette lovforslag til vedtagelse.

Med hensyn til forslag til lov om ændring af beskatningen til kommunerne af faste

ejendomme skal dette lovforslag jo ses i forbindelse med de lovforslag, vi yderligere har til forhandling her i dag. Indenrigsministeren fremsætter nu lovforslag om, at ejendomsskyldpromillen får den aftrapning med $\frac{1}{7}$, som den skal have hvert fjerde år, nu pr. 1. september i år. Det er efter loven af 18. februar 1961 meningen, at denne aftrapning skulle finde sted i forbindelse med de almindelige vurderinger, og da nu noget tyder på, at den almindelige vurdering udskydes et år, så opstår problemet her for ejendomsskyldpromillens vedkommende. Jeg forstår, at den højtærede indenrigsminister foreslår, at denne promille skal reduceres med $\frac{1}{7}$, og det kan jeg fuldt ud tiltræde.

Endvidere foreslår ministeren med hensyn til kommunernes adgang til at bestemme grundskyldpromillernes størrelse — også det er lidt afhængigt af de store almindelige vurderinger — at man foretager en regulering i overensstemmelse med udskydelsen af den 13. almindelige vurdering.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale disse to lovforslag til vedtagelse.

Foged: Også jeg kan fatte mig i korthed. De sager, der er for her, er forholdsvis ligetil.

Jeg takker den højtærede finansminister for, at vi nu får lovforslaget om grundstigningsskyldens afvikling for landejendommenes vedkommende. Det er jo ikke ret mange revisioner, der er blevet gennemført, så det vil være rigtigt at blive helt fri for dem.

Nu har jeg så det ønske, at der sker en forholdsvis hurtig gennemgang af det foreliggende lovforslag, således at de folk, der har betalt beløbene, kan få dem tilbagebetalt. Jeg husker, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen spurgte, om de kunne få dem i julegave. Det lod sig jo ikke gøre, men nu kan de vel få dem forud for valget, og så vil det være rimeligt, at de bliver betalt tilbage med de renter, som ministeren allerede har lovet.

Med hensyn til spørgsmålet om ændring af loven om beskatning til kommunerne af fast ejendom har jeg kun ét spørgsmål. Det er vedrørende afviklingsordningen, hvor vi for ejendomsskyldens vedkommende har en aftrapning, der strækker sig over 28 år.